

ADİYAMAN'IN YENİDEN İHYASI

6 Şubat 2023 Depremi Sonrası Kentlerimizin Yeniden İhyası: Fiziki, Sosyal, Psikolojik Dayanıklılık İçin Planlama Çalışmaları

Ortak Akıl Arama Çalıştayı

6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan depremin ardından büyük hasarlar alan kentlerimizin fiziki, sosyal, ekonomik, psikolojik, çevresel yeniden ihyası süreci ve bu açılardan dayanıklı bir kent planlaması için çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Deprem felaketinden en çok etkilenen illerimizden birisi olan Adıyaman için bilime, akla uygun, çağdaş, güvenilir, yaşayan bir kent tasarımı için farklı alanlardan uzmanların bir araya gelmesi ile "Adıyaman'ın Yeniden İhyası için - Ortak Akıl Arama Çalıştayı" düzenlenmiştir.

Mimar, Şehir Plancısı, Restorasyon Uzmanı, Tarihçi, Arkeolog, İstatistik Uzmanı, Yazılım Mühendisi, Akademisyen, Finans Uzmanı, İnşaat Mühendisi, İnsan Kaynakları Uzmanı, İletişim Uzmanı, Siyaset Bilimci, Yerel Yönetim Temsilcileri, Merkezi Yönetim Temsilcileri, Yerel Halk, Sivil Toplum Örgütleri, Kültür ve Sanat Uzmanları ve Tasarımcıların yer aldığı çok paydaşlı, katılımcı bir çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Bu çalıştayın gerçekleştirilmesinde ana hedef, deprem felaketinden büyük yaralar almış olan Adıyaman ilinin en temel barınma, beslenme, altyapı ve güvenlik ihtiyacından ekonomisinin yeniden canlanmasına, tarımsal faaliyetlerinin desteklenmesinden turizm, tarih, kültür üçgeni ile kentin yaşamsal hareketliliğinin artırılmasına birçok alanda bütüncül ve planlı bir şekilde tasarımının nasıl ve hangi yollarla mümkün olabileceğinin belirlenmesi olmuştur.

Çin'deki

Çalıştay Masa Raporları

1

Temel Analiz Çerçevesi

2

Ne Yapmalıyız?

3

- A. Mekana Dair
- B. Ekonomik Açıdan
- C. Toplumsal Anlamda
- D. Yönetmel Bakış
- E. Ekoloji Perspektifinden
- F. Kent Kimliğı Bağlamında

Nasıl Yapmalıyız?

4

- A. Mekana Dair
- B. Ekonomik Açıdan
- C. Toplumsal Anlamda
- D. Yönetmel Bakış
- E. Ekoloji Perspektifinden
- F. Kent Kimliğı Bağlamında

Koordinasyon Ekibi

Oturum Katılımcıları

Çalışma Grubu 1

Furkan Demirci,
TTV YK - Moderatör
Batuhan Sevim, TTV
Fehmi Bilge
Seval Çelenk,
Adıyaman Mimarlar Odası
Furkan Aslan
İbrahim Güney Gültekin
Tuğman Büberci
Mahmut Durmuş

Çalışma Grubu 2

Gülname Turan, İTÜ
Baran Yardımcı, Mimar
Senem Tekin,
Doç Dr. Adıyaman Üni.
Teoman Tekkökoğlu, DB Mimarlık
Hatice Alioğlu, Kalyon İK
Burcu Akbaş
Mehmet Ali Güveli
Pınar Sipahi, Mimar, Akademisyen

Çalışma Grubu 3

Serdar Ekrem Şirin, TTV YK
Fatih Boybey,
Mimar ve Mühendisler Grubu
Ali Önalp, Mimarlık, Road Bikes
Nuran Karakaş
Demirhan Seçilmiş,
Adıyaman Eski Belediye Başkanı
Yavuz Samur,
Eğitimci, Akademisyen
Hülya Öz, Mimar

Çalışma Grubu 4

Halil İbrahim Erbay, TTV YK
Fatih Tekir, Adıyaman Bld. İmar ve
Şehircilik Müdürü
Aliye Ahu Gülümser,
Şehir Planlama
Murat Yılmaz, Dome Mimarlık
Fatma Zeynep Aygen
Ezel Yıldırım

Çalışma Grubu 5

Gül Yücel, Akademisyen
Gökçen Kara
Bekir Bilgin,
Adıyaman Bld. Yapı Kontrol Müdürü
Hüseyin Yılmaz
Alaybey Üstündağ
Engin Saydam, İletişimci
Yusuf Timbir,
Mimari Statik Güçlendirme

Çalışma Grubu 6

Murat Gül, Mimarlık Tarihi
Cem Yılmaz, KEYM
Süleyman Kılınç
Gül Pulhan,
Ankara İngiliz Arkeoloji Enstitüsü
Gökçen Müftüoğlu Çapa, Finans

Çalışma Grubu 7

Uğur Özgüven, Özgüven Mimarlık
Tuğçe Tezer
Nuran Karakaş
Nezih Başgelen, Arkeolog
Berkay Kara
Ercan Ciğerci

Çalışma Grubu 8

Gökay Gökçe
Doç. Ahmet Erkasap
Batuhan Sevim
Ömer Şahin, İGA Mimar
Aktuğ Anıl Aydın
Naif Karabatak, Yazar, İK Müdürü

Çalışma Grubu 9

Tuna Han Koç, Mimar
Betül Şahin, İTÜ
Sinan Temel,
Adıyaman Kent Konseyi
Taha Şevket Balcı,
Emlak Konut GYO A.Ş
İsmail Sever, Plan ve Proje Müdürü

Çalışma Grubu 10

Abdullah Akbaş,
Adıyaman Mimarlar Odası
Begüm Güney, Odeabank Küratör
Binnur Öktem,
MSGÜ - Şehir Plancısı
Bünyamin Derman
Cem İlhan
Erhan Vural, AboutBlank Mimarlık
Şana Ünver, TTV
Tülin Hadi, TeCe Mimarlık

Çalışma Grubu 11

Oğuz Yusuf Özbek,
İnşaat Mühendisleri Odası
İsmail Hakkı Tunçay
Pınar Gürsoy, Mimar
Ilga Cengiz Doğan, KEYM
Rümeysa Boz, TTV
Cafer Bozkurt, Mimari Danışmanlık

Çalışma Grubu 12

Begüm Yılmaz Bilgin
Caner Bilgin, Mimar
Yusuf Ziya Dişbudak,
Harita Mühendisleri Odası
Buğra Aslan

Katılımcılar

Furkan Demirci
 Batuhan Sevim
 Fehmi Bilge
 Seval Çelenk
 Furkan Aslan
 İbrahim Güney Gültekin
 Tuğman Büberci
 Mahmut Durmuş

01

Numaralı Çalışma Grubu

Adıyaman'ın Yeniden İhyası

Adıyaman için yapılan çalıştayda, şehrin mevcut durumu ve gelecek perspektifi üzerine kapsamlı bir değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirmenin odak noktası, şehrin kentsel dokusunun yeniden şekillendirilmesi ve kalkınma stratejilerinin belirlenmesidir. Tartışmalar, şehrin tarihi ve doğal zenginliklerinin turizm potansiyeli yönünden değerlendirilmesi gerekliliği üzerinde yoğunlaşmıştır. Ayrıca, sosyal donatı ve ticaret alanlarının yetersizliği, yerel ekonominin canlandırılması, yerel halkın istihdam olanaklarının artırılması gibi konular da ele alınmıştır.

Turizm rotalarının belirlenmesi ve tarihi alanların korunması, şehrin kültürel mirasını koruma ve turizm gelirlerini artırma amacını taşımaktadır. Bu çerçevede, Nemrut'a yürüyüş yolu rotası oluşturulması, tarihi yapıların restore edilmesi ve çeşitli tarihi ve doğal alanların turizm rotalarına dahil edilmesi önerilmiştir.

Geçici barınma alanlarının iyileştirilmesi ve acil durum müdahalelerinin etkili bir şekilde yönetilmesi, şehrin acil ihtiyaçlarının karşılanması adına önemlidir. Ancak bu müdahalelerin uzun vadeli kalkınma stratejilerini etkilememesi ve sağlam bir iletişim ağıyla koordine edilmesi gerekmektedir.

Kentsel dokunun korunması ve şehir estetiğinin gözetilmesi, şehrin kimliğini ve çekiciliğini güçlendirmek adına önemlidir. Bu bağlamda, tescilli yapıların restore edilmesi ve iklim koşullarının dikkate alınarak planlamaların yapılması gerekmektedir.

Sonuç olarak, Adıyaman'ın kentsel ve ekonomik kalkınması için turizm potansiyelinin değerlendirilmesi, yerel ekonominin canlandırılması, kentsel dokunun korunması ve acil ihtiyaçların etkili bir şekilde yönetilmesi önem taşımaktadır. Bu amaçla, şehir planlama süreçlerinde yerel paydaşların aktif katılımı ve uzun vadeli stratejilerin belirlenmesi gerekmektedir.

02

Numaralı Çalışma Grubu Adıyaman'ın Yeniden İhyası

Yoksulluk, açlık ve sağlıklı yaşam gibi alanlarda atılan adımların, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG) ile uyumlu olması için gerekenlerin belirlenmesi gerekmektedir. SDG hedefleri, gelişmişlik düzeyini artırmayı hedefler ve bu doğrultuda adımlar atılmalıdır. Nemrut'a odaklanmak yerine, birçok keşfedilmemiş antik kente odaklanılmalıdır. İzmir'de olduğu gibi deprem sonrası ulaşım sıkıntısı nedeniyle Atatürk Bulvarı'nın tek ana yol olarak kullanılmasının yanı sıra bitişik nizamda olması sorun oluşturmaktadır.

- Hasarların ana sebebi olan düşük beton oranı kullanımı maliyet kaygılarından kaynaklanmaktadır.
- Zemin olarak güney bölgesi uygun değildir ve yerleşimlerin tek bir merkezde toplanması sorun yaratmaktadır.
- İstanbul gibi büyük şehirlere göre Adıyaman'da insanlar için ulaşım anlayışı farklıdır.
- TOKİ projelerinin kente uzak konumlanması, deprem sonrası korkuları artırabilir.
- Gölbaşı bölgesi yerinde dönüşüme tabi tutulmalıdır.
- Eski imarda yapı izni alınmışsa ve inşaata başlanmamışsa, şu an 9 katlı bina yapılabilir.
- Temel ihtiyaçlar öncelikle karşılanmalı ve toplumsal cinsiyet eşitliği için çaba harcanmalıdır.

Katılımcılar

Gülname Turan (Moderatör)
Baran Yardımcı
Senem Tekin
Teoman Tekkökoğlu
Hatice Alioğlu
Burcu Akbaş
Mehmet Ali Güveli
Pınar Sipahi

- Uzun vadeli çözümler üretilmeli ve sanayi, lojistik ve çağrı merkezleri gibi sektörler odaklanılmalıdır.
- Tasarım odaklı atölyeler ve deneyim alanları oluşturulmalı ve turizm teşvik edilmelidir.
- Restorasyon çalışmalarına odaklanılmalı ve doğal güzellikler korunmalıdır.
- Deneyim ekonomisini teşvik ederek cazibe merkezleri oluşturulabilir ve aktif yaşam merkezleri kurulmalıdır.
- Toplumun katılımı ve farklı uzmanlık alanlarının bir araya gelmesi, planların başarılı olabilmesi için hayati önem taşır.
- Yurtlar ve barınma sorunları ele alınmalı ve eğitim altyapısı güçlendirilmelidir.
- Uzaktan eğitimden dönülerek yüz yüze eğitim sağlanmalı ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG) ile UNESCO amaçları yerel gelişim için bir yol haritası olarak kullanılmalıdır.
- Katılımcı grupları, interdisipliner yaklaşımlarla güçlendirilmelidir ve kentin sosyal alanları yeniden canlandırılmalıdır.

- Kentin yönetimi ve denetimi için bir tasarım mekanizması oluşturulmalıdır.
- Kentin sosyal alanlarını güçlendirmek amacıyla düzenli aktiviteler planlanmalıdır; örneğin tiyatro veya konser gibi etkinlikler düzenlenebilir.
- Çok katılımlı atölye çalışmaları ve el sanatları gibi etkinliklerle çeşitlendirilmiş etkinlikler düzenlenmelidir.
- Yeni yerleşim alanları güçlü zeminler üzerinde belirlenmelidir ve cazibe yaratılmalıdır.
- Adıyaman'ın benzersizliği korunmalı ve turizme açılmalıdır.
- Barınma sorunu çözülmezse yaşam da sürdürülemez ve mesai zorunluluğu olmayan insanlar için cazip bir yaşam tarzı sunulmalıdır.
- Turistik cazibe merkezlerinin tanıtımı ve yönlendirilmesi için özel bir tasarım yapılmalıdır.
- Örgütsel yapı için yerel ortaklarla birlikte çalışmalar yapılmalı ve sivil toplum kuruluşlarının uzun vadeli sürdürülebilir çözümler sunması teşvik edilmelidir.
- Kısa, orta ve uzun vadeli eylem planları oluşturulmalıdır.
- Yüksek katılımlı festivaller ve etkinlikler, turistik bölgelere yönlendirilmelidir.
- Turizm konusunda önemli kişilerle görüşmeler yapılmalı ve farkındalığı artırmak için atölye çalışmaları düzenlenmelidir.
- Müzik ve sosyal etkinlikler düzenlenmeli.
- Ulaşım anlayışı değiştirilmeli ve insanlar esnek ulaşımına alıştırılmalıdır.
- Kentin kırsal kimliği korunmalı uygun imkanlar sağlandığında insanlar uyum sağlayacaktır.
- Ulaşımın güçlendirilmesi için hat sayıları artırılabilir ve Amasya örneği gibi yeni yönlendirmeler düşünülmelidir.
- Yürüyüş turları ve doğal sit alanları gibi alternatif turistik seçenekler geliştirilmelidir.
- Turizm potansiyeli olan bölgeler için baraj ve çevresinin turizme yönlendirilmesi çalışmaları yapılmalıdır.
- Deneyim imkanlarının artırılması, turistik cazibenin artmasına yardımcı olabilir ve bu yönde planlamalar yapılmalıdır.
- Kolektif anı haritaları ve dijitalleştirilmiş koruma yaklaşımlarıyla yeni kentler oluşturulabilir ve kimlik eksikliği ile başa çıkılabilir.
- Deprem müzeleri gibi özgün turistik cazibe merkezleri oluşturulabilir ve tasarım odaklı atölyeler düzenlenebilir.
- Engelli bireyler için aktif yaşam merkezleri oluşturulabilir ve ruhu olan sokaklar, kafeler ve hobi bahçeleri gibi alanlar yaratılabilir.
- Eğitim alanında yapılan çalışmalarla, genç nüfusa yönelik etkinlikler düzenlenmeli ve okullar arası ilişkiler güçlendirilmelidir.
- Yerel halkın ve ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılayacak, sürdürülebilir ve çeşitli turizm alternatifleri sunulmalıdır.

03

Numaralı Çalışma Grubu Adıyaman'ın Yeniden İhyası

Mekansal bağlamda ihtiyaçlar detaylı bir şekilde incelenmeli ve kentin önemli noktalarındaki pazarlar, camiler gibi yerler hızlıca öne çıkarılmalı ve onarılmalıdır. Bu, kent sakinlerinin beklentilerini karşılayarak pozitif bir etki bırakabilir.

- Devlet katkısı yüzde 10-15 aralığında olmalıdır. Ancak bu katkı, farklı yerlerden insanları getirerek ve yerel üreticileri tekrar hayata geçirerek daha etkili hale getirilebilir.
- Anlık en büyük problem olan barınma sorununa çözüm bulmak için mikro ölçekte başlamak ve acil ihtiyaçları hızlıca ele almak önemlidir. Özellikle Adıyaman'da hala var olan 8 bin konteyner açığının giderilmesi gerekmektedir.
- Kentte artçı sarsıntılar nedeniyle yapılan anlık yapıların sağlığını etkileyen sorunlar bulunmaktadır. Bu sorunların çözümü için acil önlemler alınmalıdır.
- Devlet eliyle tarım desteği ve teşvikleri sağlanmalıdır. Ayrıca, konsept ve inovatif tarım yöntemleri ve projeleri geliştirilmelidir.

Katılımcılar

Serdar Ekrem Şirin
Fatih Boybey
Ali Önalp
Nuran Karakaş
Demirhan Seçilmiş
Yavuz Samur
Hülya Öz

- Mahalle yaşantısını canlandırmak için bakkal, kasap, fırın gibi temel ihtiyaçların karşılanabileceği yerlerin oluşturulması önemlidir. Ayrıca, çocukların bir arada olabileceği çocuk dostu mekanlar da sosyolojik açıdan önem taşır.
- Adıyaman'ın kalkınması için en önemli sorunlardan biri olan su sorununun çözümü için hızlı adımlar atılmalı ve tarım projeleri desteklenmelidir.
- Kentli bireyler arasında umut ve motivasyonu artırmak için kişiden kişiye etkileşimi teşvik edecek adımlar atılmalıdır. Bu, toplumsal dayanışmayı güçlendirir ve kentlinin katılımını artırabilir.
- Devlet destekli tarım teşvikleri ve inovatif projeler geliştirilmelidir. İmar planı eksiklikleri göz önüne alınarak güncellenmeli, şehir yapılanmaları düzeltilmelidir.
- Barınma sorunu çözüldükten sonra sosyal sorunlara odaklanılmalıdır.
- Su sorunu hızlı adımlarla çözülmeli, toplu taşıma alternatifleri ve ulaşım altyapısı güçlendirilmelidir.

“ İkinci oturumda tren yolunun şehrin gelişimi için önemine vurgu yapıldı ve sulama planının tarım ve hayvancılık için kritik bir ihtiyaç olduğu belirtildi. Ayrıca, kent tasarımında genç ve çocuk nüfusunun önemine dikkat çekilerek, planlama sürecinde bu kesimin ihtiyaçlarının öncelikli olarak ele alınması gerektiği vurgulandı. ”

04

Numaralı Çalışma Grubu Adıyaman'ın Yeniden İhyası

1. Oturumda şehrin deprem sonrası planlanması ve yeniden kurulması ile ilgili temel sorunlar belirlendi. Adıyaman Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürü Tekir, aşağıdaki 3 maddede önceliklerini açıkladı:

- Orta gelir grubunu şehirde tutmak için yeni yerleşim alanları belirlenmeli.
- Ulaşım master planı oluşturulmalı.
- Şehir merkezini iyileştirme ve tasarlama için büyük ölçekli bir plan yapılmalıdır.

Şehir plancı ve akademisyen Aliye Ahu Gülümser ise şu hususlara dikkat çekti:

- **Karar:** Kente bütüncül ve ulaşım odaklı bir yaklaşım benimsenmeli.
- **Amaç:** Kentten bir göç söz konusu olduğu için, özellikle orta üst gelir grubunun kentte kalmasını sağlamak.
- **Sorular:** Adıyaman'ı Adıyaman yapan özellikler nelerdir? Bu özellikleri korumak için ne yapmalıyız?

Murat Yılmaz, planlama sürecinde geçmişten gelen sorunlara odaklanarak gelecekteki adımların belirlenmesinin önemine değindi. Fatih Tekir, bazı bölgelerde sadece planlama ve parsel üretiminin yeterli olabileceğini vurgularken, Fatma Zeynep Aygen geleneksel imalatın canlandırılmasının kent kimliği ve canlılık bakımından kritik olduğunu belirtti.

Katılımcılar

Halil İbrahim Erbay
Fatih Tekir
Aliye Ahu Gülümser
Murat Yılmaz
Fatma Zeynep Aygen
Ezel Yıldırım

2. Oturumda ise ana tema “Nasıl Yapmalıyız” olarak belirlendi ve Gülümser şu kararları özetledi:

- Barınma ihtiyacının giderilmesi için ucuz ve erişilebilir konutlar yapılmalı.
- Çalışma alanları oluşturulmalı ve mevcut yer isimleri korunmalı.
- Yerel ve geleneksel ürünlerin üretimi ve satışı için e-ticaret ve pazaryeri kurulmalı, ayrıca yeni bir ekonomi modeli geliştirilmelidir.
- Halihazırdaki yönetmeliklere göre değil, eski haklara dayanarak mülkiyet ve yeniden inşa mevzuatı ele alınmalıdır.
- Yeni bir şehrin inşasıyla eski doku arasında bir tampon bölge oluşturulmalıdır.
- İnsanların bilgilendirilmesi ve yardım edecekleri konular hakkında bilgi sahibi olmaları için medya ve iletişim ayağı güçlendirilmelidir.

Katılımcılar

Gül Yücel
Gökçen Kara
Bekir Bilgin
Hüseyin Yılmaz
Alaybey Üstündağ
Engin Saydam
Yusuf Tımbır

Adıyaman'ın Yeniden İhyası alıştayı'nın ilk oturumunda, deprem sonrası şehrin planlanması ve yeniden yapılanması üzerine odaklanıldı. Adıyaman Master Planı Yol Haritası sunumunun ardından başlayan oturumda, katılımcılar tarafından önceden verilen dokümanlar tekrar incelendi.

İlk olarak, bölgede yaşam mücadelesi veren insanların temel ihtiyaçlarının karşılanmasındaki zorluklar hakkında bilgi alındı. Bu alıştayı'nın amacı, böyle büyük afetlerin ardından bölgedeki kültürel ve sosyolojik dokunun yeniden canlandırılması, toplumun her kesiminin yaşamını yeniden düzene koyması olarak belirlendi.

Çalışmanın ilerleyen dakikalarında, Adıyaman Belediyesi ve Mimarlar Odası gibi yerel temsilcilerin sürece dahil edilmesi gerektiği üzerinde duruldu. Bu temsilcilerin, Adıyaman halkını yeniden yapılanma sürecine dahil etmeleri ve toplumun beklentilerini anlamaları gerektiği vurgulandı. Bu sayede, yaşayan nüfusun moral ve değerlerinin yeniden canlandırılması önem kazandı. Ayrıca, halkın kısa, orta ve uzun vadeli afet bilinci kazanması gerektiği belirtildi.

Göçü önlemek için küçük esnaf ve ticaretin desteklenmesi ve canlandırılması gerektiği üzerinde duruldu. Projeye ağırlıklı olarak kent merkezi odaklı yaklaşıldığına dikkat çekilerek, kırsal alanların da restore edilmesi gerektiği belirtildi. Tarımın yanı sıra tekstil ve inşaat gibi ekonomik sektörlerle de odaklanılması gerektiği tartışıldı. Ayrıca, turizm rotasının yerel halkın kullanımına açılması ve kadın, çocuk ve yaşlıların entegrasyonunun sağlanması önemli görüldü.

05**Numaralı
Çalışma Grubu
Adıyaman'ın Yeniden İhyası**

Oturum sürecinde, yapılması gerekenler şu şekilde sıralandı:

- Barınma sorununun çözümü
- Adıyaman'ın halkının sosyolojik araştırmalarla ne istediğinin belirlenmesi ve toplumu bir araya getiren değerlerin tespit edilmesi
- Ekonomik kalkınmanın önceliklendirilmesi ve sınıflandırılması
- İnsani ulaşımın sağlanması
- Kamusal alanların geliştirilmesi
- Kısa, orta ve uzun vadeli afet bilincinin kazandırılması
- Adıyaman'ın turizm dışındaki sektörlerinin geliştirilmesi
- Toplumda kadın, çocuk ve yaşlıların entegrasyonunun sağlanması

İkinci oturumda, Adıyaman'ın yeniden ihyası ve geliştirilmesi üzerine gerçekleştirilen çalıştayda, ilk oturumda belirlenen "Ne Yapılmalı" sorusuna odaklanılarak "Nasıl Yapılmalı" sorusuna cevap arandı. Katılımcılar, şehirdeki barınma sorununun yerinde dönüşümlü çözülmesi gerektiğine vurgu yaparken, bu dönüşümün hızlı, finansal olarak erişilebilir ve toplumu teşvik edici nitelikte olması gerektiğini belirttiler. Ayrıca, şehrin güncel nüfus projeksiyonunun çıkarılması ve göç durumlarının belirlenerek ekonomiyi güçlendirecek planlamalar yapılması gerektiği üzerinde duruldu.

06

Numaralı Çalışma Grubu Adıyaman'ın Yeniden İhyası

Mevcut nüfus projeksiyonunun belirlenmesi ve göç durumlarının analiz edilerek ekonomiyi güçlendirecek stratejilerin kurgulanması gerektiği üzerinde duruldu.

Şehir dışında yapılan toplu konut projelerine halkın yönlendirilmesi gerektiği, ancak bu bölgelerde sosyal donatıların bulunması gerektiği belirtildi. Son olarak, genç nüfusa Adıyaman'a ait bir aidiyet duygusunun aşılması ve şehrin özgün dokusunun korunması gerektiği üzerinde duruldu.

“Ne yapılmalı” sorusu altında öne çıkan öneriler şunlardır:

- Planlama sürecinde kuzey-güney aksının dikkate alınmaması ve dere yataklarının doğal koridorlar olarak kullanılması.
- Şehir merkezlerinin dağıtılması.
- Halkla şeffaf bir şekilde iletişim kurulacak bir platform oluşturulması ve katılımın teşvik edilmesi.
- Üniversitelerin sürece dahil edilmesi.
- Yeni yerleşim yerlerinde sosyal donatı alanlarının ve ekonomik kurgunun sağlanması.
- Planlamada siyasi kaygılardan arındırılmış bir yaklaşım benimsemek.
- Bilgi akışının koordineli bir şekilde yönetilmesi.

Katılımcılar

Murat Gül
Cem Yılmaz
İsmail Sever
Süleyman Kılınc
Gül Pulhan
Gökçen Müftüoğlu Çapa

- Sivil Toplum Kuruluşlarının koordinasyonunun sağlanması.

Adıyaman'ın yeniden ihyası çalıştayındaki 2. oturumunda “Nasıl yapmalıyız?” sorusuna cevap aranırken aşağıdaki konular ele alınmıştır:

- İhya çalışmaları için bir strateji belirlenmeli ve hızla uygulanması için bir pilot bölge seçilmelidir.
- Projeler, parsel bazında değil, ada veya mahalle bazında düşünülerek geliştirilmelidir.
- Eski Adıyaman ve kent merkezi, pilot bölge olarak belirlenmeli ve bu bölgelerdeki tarihi dokunun restore edilerek yeniden tasarlanması sağlanmalıdır. Özellikle kale çevresi ve çarşı, Konya çarşısı gibi örneklerden ilham alınarak yeniden tasarlanmalıdır.
- İhya çalışmalarında kamu, toplum, profesyoneller ve yapı sektörü işbirliği içinde çalışmalı ve ortak bir dil oluşturulmalıdır. Halk, çalışmaların her aşamasında bilinçlendirilmeli ve bilgilendirilmelidir.

Katılımcılar

Uğur Özgüven
Tuğçe Tezer
Nuran Karakaş
Nezih Başgelen
Berkay Kara
Ercan Cigerci

07

Numaralı Çalışma Grubu Adıyaman'ın Yeniden İhyası

Öncelikli olarak, halkla konuşulup istek ve ihtiyaçlarının giderilmesi gerektiği konuşuldu. 11 il için yeterli, belirli ve süreli bütçe ayrılması gerektiği, bu süreçte devlet bütçesine ihtiyaç olduğu, özel sektörün yetersiz kalacağı tartışıldı. Organizasyon şeması oluşturmanın önemi vurgulandı. Güncel veri girişi sağlamanın elzem olduğuna değinilirken, drone vasıtasıyla belediyeden yardım alınabileceği konuşuldu. Yeni mezun mimarlar ve mimarlık öğrencilerine alanda görevlendirilerek deneyim kazandırılabilirliği fikri gündeme geldi.

- Kentin ülke ve bölge sistemi içindeki rolünün belirlenmesi, farklı sektörlerin, nüfusun ve doğal yapıların dikkate alınmasını gerektirir. Bu, kentin bölgesel ve ulusal düzeydeki konumunu anlamak ve belirlemek için önemlidir. Ayrıca, "ev" kavramının anlaşılması da, kentin sosyal ve kültürel dokusunun korunması yönünden önemlidir.
- Bölgeye has bir karakter kazanmış kırsal mimari, üretim ve yaşam kültürünün gözetilmesi, tarım ve tarıma dayalı sanayi gibi sektörlerin korunması ve desteklenmesini içerir. Bu, kırsal alanların sürdürülebilirliğini ve yerel ekonominin güçlenmesini sağlar.
- Baraj gölünün yerleşim coğrafyasına entegrasyonu, su kaynaklarının etkin bir şekilde yönetilmesini ve çevresel dengenin korunmasını gerektirir. Bu entegrasyon, su kaynaklarının korunması ve kentin su ihtiyacının karşılanması bakımından önemlidir.

- Komagene kültür turizminin devamı için geçici dönemin şartlarına uygun planlanması, tarihi ve kültürel mirasın korunmasını ve turizm potansiyelinin artırılmasını hedefler. Bu, kentin turizm sektörünün geliştirilmesi ve ekonomik kalkınmanın desteklenmesi açısından önemlidir.
- Geçici dönemin planlanması, nüfusun kendi yerinde devamlılığını ve demografik yapının sürdürülebilmesini sağlar. Bu dönemde sosyal tesislerin ve çalışma alanlarının sağlanması, toplumun ihtiyaçlarının karşılanmasını ve yaşam kalitesinin artırılmasını amaçlar.
- Yapıların yıkılma nedenlerinin tespiti ve yapım tekniklerinin ortaya çıkarılması, gelecekteki yapısal risklerin azaltılmasına yardımcı olur.
- Afet sonrası yapı borsasının oluşumunun önlenmesi, afet konutlarının kalıcı mülkiyet verilmemesi ve mülkiyet döngüsünün kırılmamasıyla sağlanabilir.
- Dirençli ve engelsiz bir kent, deprem sonrası rehabilitasyon sürecinde önemlidir ve tüm vatandaşların güvenliği ve erişilebilirliği için gereklidir.
- Esnek planlama ve sürecin planlanması, kamu, merkezi, yerel, özel ve halk gibi tüm paydaşların uzlaşma zemininde bir araya gelmesini sağlar. Bu, etkili bir planlama süreci için gereklidir.

08

Numaralı Çalışma Grubu Adıyaman'ın Yeniden İhyası

Planlama ve imar bilgilendirme mecralarının artırılması ve hızlandırılması gerekmektedir. Sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin karar süreçlerinde rol alması önemlidir. Mikro finansman, makro sübvansiyon ve istihdam teşvikleri sağlanmalıdır.

Yıkım sürecinde firma, ekip ve ekipman sayısının artırılması gerekmektedir. Hasarlı ve yıkılması gereken binaların yıkımı sırasında sürecin takip edilmesi ve denetlenmesi önemlidir. Bu kapsamda yıkım yapılacak ihale sayısının artırılması ve sürecin hızlandırılması gerekmektedir.

Turizm rotaları için destekleyici unsurlar sağlanmalı ve kent meydanında erişilebilirlik, sosyallik ve ticari unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır. Üç merkez olan İndere, Altınşehir ve Eski Çarşı'nın birbirine bağlanmasıyla kültürel birliktelik ve devamlılık sağlanmalıdır.

Kamu çalışanları ve özel çalışanlar ile halk için sosyal alanlar artırılmalı ve iş yeri sahiplerine yıkılan binalarıyla ilgili destek verilmelidir. Mahallelerin seslerini duyurabilmesi için temsilci seçme ve belediyeye fikirlerini iletebilme imkanı sağlanmalıdır.

Yerel işçilere istihdam sağlanmalı ve barınma ile yiyecek sorunları çözümlenmelidir. Çiftçilere tarım konusunda üretimin devamı için destek verilmeli ve ihale dosyaları hazırlanırken halkın katılım süreçlerine dahil edilmesi gerekmektedir.

Katılımcılar

Gökay Gökçe
Doç. Ahmet Erkasap
Batuhan Sevim
Ömer Şahin
Aktuğ Anıl Aydın
Naif Karabatak

Halkın sosyal etkileşimini artıracak aktiviteler düzenlenmeli, kooperatifler kurulmalı ve psikolojik destek sağlanmalıdır. Eğitim sorunlarıyla ilgili çalışmalar yapılmalı ve yapılaşma sürecinde halk bilgilendirilmeli, iletişim noktaları kurulmalıdır.

Esnaf ve Sanatkarlar Odaları ve Mimarlar Odası gibi birliklerin başkanları veya temsilcileri, yapılaşma süreçlerine birliktelikler tarafından katkı sağlamak üzere çağrılmalıdır. Turizm potansiyeline odaklanılmalı ve özel yatırımcılara ekonomik destek sağlanmalıdır.

Katılımcılar

Tuna Han Koç
Betül Şahin
Sinan Temel
Taha Şevket Balcı
İsmail Sever

İlk oturumda, “Ne yapmalıyız?” sorusu üzerine Adıyaman Kent Konseyi’nden Sinan Temel, deprem sonrası en önemli faktörlerden birinin insan faktörü olduğunu belirtti. Bölgede ahlaki yozlaşma ve birlikte hareket etme konusunda zorluklar yaşandığını ifade etti.

İletişim eksikliği ve yetkililere ulaşma sorunları da gündeme geldi. Vatandaşların yetkililere ulaşmaması ve bilgi kirliliği nedeniyle sürecin zorlaştığı belirtildi. Ayrıca, bölgede bir otorite boşluğunun olduğu vurgulandı.

Kurumlararası organizasyonun önemi ve iletişimin daha etkin hale getirilmesi gerekliliği üzerinde duruldu. İçilebilir suya erişim zorluğu, sel ve taşkın problemleri, altyapı geliştirmeleri ve yıkım sürecinin hızlandırılması gibi acil sorunlara odaklanılması gerektiği vurgulandı. Ayrıca, barınma meselesi ile ilgili olarak deprem öncesi ve sonrası fiyat farklarının denetlenmesi gerektiği üzerinde mutabık kalındı.

Adıyaman Kent Konseyi’nden Sinan Temel, belediye ile sivil toplum kuruluşları arasındaki ilişkilere değindi. Belediye Başkanı’nın öncelikle vatandaşın isteklerini uygulamaya çalıştığını belirterek, kent konseyinin bazı isteklerinin geri planda kaldığını ifade etti. Konteyner kentlerinin kış koşullarına dayanıklı hale getirilmesi ve altyapılarının güçlendirilmesi gerektiği vurgulandı. Ayrıca, bu kentlerin altyapı planlarının oluşturulup halkla paylaşılması gerektiği üzerinde duruldu.

09

Numaralı Çalışma Grubu Adıyaman’ın Yeniden İhyası

Oturumun sonunda “Nasıl Yapılmalı” sorusuna cevaplar listelendi ve sunumda açıklandı:

- Hukuki ve teknik destek araçlarıyla sosyal direnç güçlendirilmeli.
- Sivil toplum kuruluşlarıyla olan iletişimler yoğunlaştırılmalı.
- Daha katmanlı bir kentsel planlama yaklaşımı benimsenmeli ve ilgili yerel aktörlerle çift yönlü bilgi akışı sağlanmalı.

Usta bulmanın zorluğu, inşaat sektöründeki eleman sorunu ve hasarlı binaların tespiti sırasında yaşanan sorunlar da tartışılan konular arasındaydı.

Son olarak, devletten hizmet talep etmeye çekinilmemesi gerektiği ve eleştirel bir yaklaşımla sorunların çözülmesi gerektiği vurgulandı.

- Mahalle düzeyinde hafızanın korunmasını dikkate alan kentsel planlama süreci işletilmeli.
- Üst ölçeklerde ele alınan kararların sahada uygulama takibi yapılmalı.
- Geçici barınma merkezlerinin altyapı sorunları önceliklendirilmeli.
- Hasar tespitleri bilimsel yöntemlerle yeniden yapılmalı.
- Kentsel plana tarım master planı eklenmeli.
- İnşaat ve sanayi sektörünün teknik eleman kapsamı tekrar gözden geçirilmeli.

10

Numaralı Çalışma Grubu

Adıyaman'ın Yeniden İhyası

Şehri sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği bakımından güçlendirmek için Birleşmiş Milletler gibi kurumlardan kredi ve finansman bulunabileceği fikri üzerinde duruldu.

Rusya ve Ukrayna'dan tahıl beklemek yerine, kendi ülkemizdeki olanakların kullanılması gerektiği vurgulandı. Modern teknolojilerle tarımın desteklenmesi durumunda Mezopotamya'nın tüm ülkeyi besleyebileceği gündeme geldi.

- Merkezde Kale ve yakın çevresinin imara açılma durumunun iptal edilmesi gerekliliği üzerinde duruldu.
- Kent merkezinde Kale ve çevresinde yerinde dönüşüm olmaması gerektiği, bunun devlet eliyle, yerel yönetim ile ve sivil inisiyatif ile yapılması gerektiği vurgulandı. Atatürk Bulvarı ile birlikte, tarihi kent merkezinin tamamen devlet tarafından yapılması gerektiği ifade edildi.
- Ancak kent sadece merkezden ibaret değil. Dere yataklarının kesinlikle imara açılmaması gerektiği ve bu alanların kentteki yeşil sistemi kurgulamak için bir fırsat olarak değerlendirilmesi gerektiği konuşuldu. Dere yatakları boyunca aktif yeşil alanların oluşturularak kentte bir yeşil sisteme dönüşmesi gerektiği belirtildi. Bu alanlar bazen park, bazen spor

Katılımcılar

Abdullah Akbaş
Begüm Güney
Binnur Öktem
Bünyamin Derman
Cem İlhan
Erhan Vural
Şana Ünver
Tülin Hadi

alanı olabilir ve kamusal alan yaratma yönünden bir fırsat olarak görülmelidir.

- Kommagene Krallığı'nın bulunduğu bölgenin kültür rotası olarak yeniden canlandırılması projesi üzerinde duruldu. Samsat ve Perre Antik Kenti'nin öneminden bahsedildi.
- Kent imgesinin ne olacağı üzerine tartışıldı.
- Şehri sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği bakımından güçlendirmek için Birleşmiş Milletler gibi kurumlardan kredi ve finansman bulunabileceği fikri üzerinde duruldu.
- Rusya ve Ukrayna'dan tahıl beklemek yerine, kendi ülkemizdeki olanakların kullanılması gerektiği vurgulandı.
- Modern teknolojilerle tarımın desteklenmesi durumunda Mezopotamya'nın tüm ülkeyi besleyebileceği gündeme geldi.
- Kültür ortamının iyileştirilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığı ile UNESCO gibi kurumlara önerilerde bulunulması fikri tartışıldı.
- Gastronominin, yerel mutfağın ve zanaatın ön plana çıkarılabileceği konuşuldu.

Katılımcılar

Oğuz Yusuf Özbek
İsmail Hakkı Tunçay
Pınar Gürsoy
Ilga Cengiz Doğan
Rumeysa Boz
Cafer Bozkurt

11

Numaralı Çalışma Grubu

Adıyaman'ın Yeniden İhyası

Çalıştayı ilk oturumu, “Ne Yapmalıyız?” sorusuyla başladı. İlk olarak, Adıyaman'ın karşılaştığı sorunlardan bahsedilerek konuşmaya başlandı. Özellikle, İndere ve Örenli bölgelerine yapılan konutlardan söz edildi ve TOKİ'nin kent merkeziyle bağlantısının olmadığı ve Adıyaman'da kuzeye doğru bir gelişme yaşandığı belirtildi.

Kentsel alanlar dört başlık altında ele alındı:

- Kentsel alanlarda geçici yerleşkelerin nasıl olacağı ele alındı.
- Kalıcı yerleşkelerin nasıl ele alınacağı ve bu doğrultuda tarihi alanlara nasıl müdahale edileceği, fay hattı üstündeki yerlerin nasıl ele alınacağı tartışıldı.
- Yıkıntı alanlarına vurgu yapıldı ve kentsel dönüşümün kamu eliyle yapılması gerektiğinden bahsedildi.
- Yapı teknolojisinin değişmesi gerektiği ele alındı.

Güncel ancak çevreyle uyumlu yapıların yapılması gerektiği, bina dokusunun değil sokak dokusunun korunması gerektiği konuşuldu. Çözüm olarak, ada bazlı bütüncül bir bakış açısıyla kentin ele alınması gerektiği ifade edildi.

Kent için bir vizyon belirlemenin önemi üzerinde duruldu. Kentin üst ölçekten alt ölçeğe plan hiyerarşisiyle ele alınması gerektiği vurgulandı.

Tüm planlamalar yapılırken katılımcılığın sağlanması gerektiği vurgulandı.

Kent merkezindeki ticaretin canlandırılması ve bunun bedesten dokusunu bozmadan yapılması gerektiği belirtildi. Bu bağlamda, şehir merkezine giden aksların çeşitlendirilmesi ve çeperde merkezlerin oluşturulması gerektiği ifade edildi.

- Doğru planlanmış yöresel evlerin tipolojisinin oluşturulması konuşuldu. Koruma amaçlı imar planlarının kamuoyu desteğiyle ele alınması önerildi.
- Vadi ve tarım alanlarının kentsel koridorlar oluşturabileceği ve yeşil bir aksın oluşturulabileceği ifade edildi.
- Ulaşım sorunlarından bahsedilerek, ulaşım bağlantılarının önemi üzerinde duruldu.
- Yapı teknolojisinin değişmesi gerektiği konusu tartışıldı.
- Adıyaman'da sadece merkezde değil farklı odak noktalarının oluşturulması gerektiği ve bu noktaların ulaşım ile birlikte ele alınması gerektiği vurgulandı. Ayrıca, kentsel kimliğin korunması ve sürdürülebilir bir kent olması gerektiğinin üzerinde duruldu.
- Plansız yapılaşmanın durdurulması gerektiği ve eski planlardaki hataların düzeltilmesi ge-

rektiği belirtildi. Örneğin, zemin sıvılaşması olan alanlara organize sanayi bölgesi planlanmasının bir hata olduğu ifade edildi.

- Ticari merkezlerin kent geneline homojen bir şekilde dağıtılması gerektiği tartışıldı.
- Mekansal gelişim yönünün belirlenmesinde doğal eşiklerin ve sınırlayıcıların dikkate alınması gerektiği üzerinde duruldu.
- Atatürk Barajı'nın bölgedeki su ürünleri potansiyelini artırdığı ve bu konunun üzerine gidilmesi gerektiği ifade edildi.
- Son olarak, kentsel tasarım rehberinin hazırlanması ve bölgenin dokusuna uygun olması gerektiği üzerinde duruldu.

Katılımcılar

Begüm Yılmaz Bilgin
Caner Bilgin
Yusuf Ziya Dışbudak
İsmail Sever
Buğra Aslan

Çalıştayı ilk oturumu boyunca “Ne Yapmalıyız?” sorusunun cevapları arandı ve Adıyaman’ın yeniden imarıyla ilgili tartışmalar gerçekleştirildi. İlk olarak, Adıyaman’ın özellikleri üzerinde duruldu ve şehrin özelinde çözümler aranması gerektiği vurgulandı.

Katılımcılar, doğal kaynakların sürdürülebilirliği ve afet yönetimi gibi konuları ele alarak şehrin ihtiyaçlarını belirlemeye çalıştılar. Ayrıca, geçmişte yapılan toplantıların sonuçsuz kaldığı ve artık somut adımların atılması gerektiği üzerinde duruldu.

Yöntem olarak, anlama, aktarma, tasarlama ve uygulama adımlarının izlenmesi kararlaştırıldı. İnsanları sürece dahil etme stratejileri üzerinde de konuşuldu ve sunumların madde madde yapılması gerektiği kararlaştırıldı.

Oturum sonunda, tartışmalar sonucunda belirlenen maddeler üzerinde duruldu. Bu maddeler arasında sosyal yaşam alanlarının oluşturulması, AFAD tarafından ulaşım planının yapılması, regülasyonların şehir özelinde yapılması, drenaj sistemlerinin geliştirilmesi ve tarımın desteklenmesi gibi konular yer aldı.

Adıyaman’ın yeniden ihyası çalıştayı ikinci oturumunda, “Nasıl Yapmalıyız?” sorusuna cevap aramak amacıyla bir tartışma ortamı oluşturuldu.

Önceki oturumda konuşulan maddelerden ana başlıklar seçilerek üzerinde daha derinlemesine çalışmanın daha etkili olacağı kararlaştırıldı.

- İletişim güçlendirilmesi
- Yerinde dönüşümün engellenmesi
- Komşu şehirlerle bağlantı kurulması
- Fonksiyonel rezerv alanları (Kent kimliği)
- Ekonomik güçlendirme (sosyal-kültürel)

12

Numaralı Çalışma Grubu Adıyaman’ın Yeniden İhyası

Tartışma süresince şeffaf bir sürecin vurgulanmasına rağmen, şeffaflığa karşı çıkanlar olduğu belirtildi. “Sonuca ulaşmayan toplantılar yapıldığı” ifadesiyle Adıyaman’ın değişime ihtiyaç duyduğu ve beklediği belirtildi. Mevcut istilalar ve villa yapımları gibi konular da tartışıldı. Hızlı bir sürecin yönetilmesi ve bu sürecin atıl olmayacak şekilde tasarlanması gerektiği vurgulandı. Yerinde dönüşümün sadece yapım değil, yasal düzenlemelerle desteklenmesi gerektiği ifade edildi. Tasarımın önemine ek olarak, boşaltılan alanların planlama sürecine dahil edilmesi gerektiği vurgulandı. STK’ların katkısının önemine de değinildi.

Son olarak, donatıların çepere yayılmasının sağlıklı bir karar olabileceği üzerinde duruldu. Tüm bu tartışmaların ardından “Ne Yapılmalı?” sorusunun cevabını aramak için aşağıdaki aşamalar belirlendi:

Aşama 1: İletişimin güçlendirilmesi ve bölgenin iyi anlaşılması için çalıştayların yerinde yapılması.

Aşama 2: Yerinde dönüşümün engellenmesi için yasal düzenlemelerin getirilmesi.

Aşama 3: Planlamanın bölge ölçeğinde yapılması ve komşu şehirlerin birbirleriyle iletişiminin güçlendirilmesi.

Aşama 4: Şehrin karakterine uygun fonksiyonel rezerv alanların oluşturulması ve tarıma uygun olmayan alanların plana eklenmesi.

Aşama 5: Ekonomik canlandırma için kale çevresinde sosyal ve turizm planlarının oluşturulması, izinsiz yapılaşmanın temizlenmesi.

Temel Analiz erevesi

İki oturum şeklinde gerçekleştirilen çalıştayın ilk oturumunda Adıyaman'ın Yeniden İhyası İçin “Ne Yapmalıyız?” ve ikinci oturumunda ise “Nasıl Yapmalıyız?” sorularının cevaplarına yönelik görüşler paylaşılmıştır.

12 ayrı grupta çalıştaya katkı sunan farklı uzmanlık alanlarından katılımcıların görüşleri doğrutusunda, Adıyaman'ın Yeniden İhyası için temel ihtiyaç, beklenti, sorun ve çözüm önerilerine yönelik yol haritasının temel kilometre taşları belirlenmiştir.

Ortak akıl arama toplantısına farklı uzmanlık alanlarından bir araya gelen katılımcıların görüşlerinin alınması ve ortaya konan değerlendirmelerin analizinin ardından hazırlanan bu rapor kentin yeniden ihyasına yönelik yol haritasında temel belirleyici faktörleri ne çıkarmaktadır.

Rapor ayrıca, geçici barınma merkezlerinde yaşamak durumunda olan ya da kentten farklı illere göç etmiş, ailesini, yakınlarını kaybetmiş yöre halkının taşıdıkları psikolojik izlerin de göz önünde bulunduğuğu, mikro ölçekten makro ölçeğe, dayanıklı, yaşanabilirlik kriterlerini temel almış bir kent planlaması sürecinde yapılacak meknsal

tasarımların, yeniden birer yuva, mahalle, yaşam alanı olarak sosyal, ekonomik, toplumsal süreçleri ile birlikte yre halkını kapsayıcı bir kent kimliği barındırması hedefine ışık tutmaktadır.

Adıyaman'ın deprem sonrası yeniden ihyası için yapılan ortak akıl arama alıştayı'nın çalışma gruplarından yol haritasını belirleyen 6 Ana Hareket Noktası ortaya çıkmıştır: Mekana Dair, Ekonomik Açıdan, Toplumsal Anlamda, Yönetsel Bakış, Ekoloji Perspektifinden ve Kent Kimliği Bağlamında “Ne Yapmalıyız ve Nasıl Yapmalıyız?” sorularına verilen cevaplardan hareketle belirlenmiştir.

“NE YAPMALIYIZ”

Sorusunun Öne Çıkardıkları

Adıyaman kentinin şehir dokusunun gözden geçirilmesi ve yeniden yapılanması, hem kültürel mirasın korunması hem de sürdürülebilir bir kentleşme perspektifiyle önem arz etmektedir. Bu raporda yer alan “Ne yapmalıyız?” sorusuna verilen cevaplar Adıyaman’ın kentsel tasarımına yönelik önerileri ve yeniden yapılanma sürecinin ana hatlarını sunmaktadır.

6 Mart 2023 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan 2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporunda yer alan il bazında hasar tespit raporuna göre toplam acil/ağır/yıkık konut sayısı 56.256, orta hasarlı konut sayısı 18.715, az hasarlı konut sayısı da 72.729 olarak belirtilmiştir.

İl Bazında Hasar Tespit Raporu (6 Mart 2023)

İl	Toplam Acil + Ağır + Yıkık Konut Sayı	Konut Sayısı	Konut Sayısı
Adıyaman	56.256	18.715	72.729

Kaynak: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

A. Mekana Dair

Adıyaman’ın yeniden ihyası çalıştayında katılımcıların görüşleri mekansal açıdan yapılan değerlendirmeler göz önünde bulundurulduğunda öne çıkan kavramlara özellikle dikkat çektikleri görülmüştür. Bu kavramlar kentin yeniden ihyasında mekansal açıdan ele alınması gereken en önemli hareket noktaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Kentin dokusu, silüeti, imar hakları, mekansal planlama, kale ve çevresi için dönüşüm stratejileri, kentin tarihi, kültürel miras öğeleri, katılımcı süreçlerin yönetimi, ada bazlı planlama, sokak dokusu, risk azaltımı, yeşil sistemler, kent içi ulaşım bağlantıları, sürdürülebilir yapı teknolojileri gibi planlamaya ışık tutacak kavramlar olarak öne çıkmaktadır.

Depremden Etkilenen İllerde Konut Sayısı (2020)

İl	İl Konut Sayısı
Adıyaman	216.744

Kaynak: TÜİK, UAVT, MAKS

Afet Konutları Programı

İl	Planlanan Konut Sayısı	Planlanan Köy Evi Sayısı
Adıyaman	47.350	13.987

Kaynak: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

Adıyaman'ın yeniden ihyası için mekansal açıdan neler yapılması gerektiğine yönelik belirleyici ve genellikle tüm gruplarca ortaklaşan önerilerde hızlı, güvenli ve ekonomik çözümler ile barınma sorununa yönelik iyileştirmelerin yapılması beklenmektedir. Bu aşamada altyapıya yönelik iyileştirilmelerin önceliklendirilmesine dikkat çekilmektedir. İçme suyuna erişim, sel, taşkın gibi doğal afetlerin olumsuz etkilerinin azaltılması için altyapı sistemlerinin yenilenmesi ve güçlendirilmesi ihtiyacı mevcut durumda yaşanan zorlukların giderilmesi için önem arz etmektedir. Beraberinde konteyner kentlerin kış şartlarına dayanıklı hale getirilmesi ve altyapı planlarının bu şartlara uygun olacak şekilde revizyonu aciliyet arz etmektedir.

Kentsel Dokunun Planlanması

Yeniden yapılanma sürecinde, Adıyaman'ın tarihi şehir dokusunun korunması ve yeni bir silüet oluşturulması önerilmektedir. Merkezde Kale'nin yakın çevresinin imara açılmasını önleyici planların yapılmasına özellikle dikkat çekilmiştir. Yeni gelişen kentsel alan ile eski dokunun arasında bir tampon bölge oluşturularak, geçiş bölgesi sağlanmalıdır. Bu sayede, eski dokunun korunması ve yeni yapıların uyumlu bir şekilde yerleştirilmesi hedeflenmelidir. Güvenli ve yaşanabilir bir yapılı çevrenin inşasında tarihi dokunun göz önünde bulundurulduğu, ulaşım, yeşil alanlar, kamusal mekanların parsel bazlı olmaktan öte ada bazlı tasarımlar şeklinde düşünülmesi önerilmektedir.

Ayrıca ticaretin canlandırılması için ticaret merkezlerinin kent geneline homojen bir şekilde dağıtıldığı bir tasarım öngörülmüştür.

Adıyaman'ın yeniden ihya sürecinde kentsel alanların planlanması ve düzenlenmesi bütüncül bir yaklaşımla afet odaklı, dayanıklı ve yaşanabilirlik kriterlerine uygun olarak hem geçici hem de kalıcı yapılar için birlikte düşünülmelidir. Dönüşüm projeleri ile birlikte izinsiz yapılaşmanın önlenmesi ve mevcut yapı stoğunun iyileştirilmesi de mekansal açıdan vurgulanan konuların başında gelmektedir.

Kültürel Rotaların Entegrasyonu ve Kültürel Mirasın Canlandırılması

Kent merkezinin tek ana aks üzerinde yerleşmiş olmasının yarattığı sorunlardan bahsedilmiş, planlarda ulaşım akslarının kentnin Kommagene Krallığı'nın bulunduğu bölgenin kültür rotalarına entegre edildiği bir yapı ile yeniden tasarlanması gerektiği vurgulanmıştır. Kentin zengin kültürel mirası aynı zamanda ekonominin canlanması için ivme kazandıracak bir potansiyel olarak yer almaktadır.

Kamusal Alanların Oluşturulması

Özellikle dere yatakları boyunca yer alan taşkın sınırlarında yeşil hatların oluşturulması ve ayrıca kent içi kamusal ve yeşil alan ihtiyacına yönelik tasarımların dikkate alınması önerilmiştir.

Depremden Etkilenen İllerdeki Kültürel Varlıklar

İl	Koruma Altındaki Sokaklar	Anıt ve Abideler	İdari Yapılar	Kültürel Yapılar	Şehitlikler	Askeri Yapılar	Endüstriyel ve Ticari Yapılar	Dinsel Yapılar	Mezarlıklar	Sivil Mimarlık Örneği	Kalıntılar	İl Toplamı
Adıyaman	47.350	13.987	2	46	-	6	7	54	14	8	25	164

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

TÜRKİYE
TASARIM
VAKFI
TURKEY
DESIGN
COUNCIL

Engelsiz Kent ve Sağlık

Deprem sonrası engelli bireylerin sayısında yaşanan artış sebebi ile kentin tasarımının “Engelsiz Kent” kavramını merkezine alan bir model üzerinden planlanması beklenmektedir. Kamusal, özel

her türlü hizmetin ve ihtiyacın engelli bireylerin yaşam kalitelerini yükselten bir anlayış ile inşa edilmesi vurgulanmıştır.

Depremden Etkilenen İllerdeki Sağlık Sektörü Kapasitesi

İl	Hastane Sayısı	Yatak Kapasitesi	Birinci Basamak Sağlık Tesisi	On bin Kişiye Düşen Yatak Sayısı*	Hekim Sayısı**	Diğer Sağlık Personeli
Adıyaman	10	1.084	125	22	883	4.040

Kaynak: Sağlık Bakanlığı, *Sağlık Bakanlığı, Üniversite ve Özel Hastane verisini içermektedir. **Uzman Hekim ve Pratisyen hekim toplamından oluşmaktadır.

Eğitimin Desteklenmesi

Öğrencilerin güvenilir fiziksel mekanlarda eğitim almalarına yönelik alınan ve alınacak tedbirlerin yanında psikolojik ve motivasyon desteğine olan

ihtiyaç vurgulanmıştır. Bunlara yönelik olarak kardeş okul projeleri ile gerçekleştirilecek faaliyetlerin katkısı olacağı görüşü belirtilmiştir.

Şehir	Okul Öncesi	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Toplam
Adıyaman	18.086	50.450	48.724	63.272	180.532

Kaynak: BİMTAŞ

Eğitim Kurumlarının İllere Göre Dağılımı

İl	Anaokulu	İlkokul	Ortaokul	Lise	Öğretmenevi	Halk Eğitim Merkezi	Mesleki Eğitim Merkezi	Özel Eğitim Uygulama Okulu RAM	Toplam
Adıyaman	78	402	215	88	7	9	4	21	824

Kaynak: MEB

Depremden Etkilenen İllerde Yer Alan Üniversiteler

İl	Kuruluş Yılı	Toplam Kapalı Alan (m2) **	Akademik Birim Sayısı	Yerleşke Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Akademik Personel Sayısı	İdari Personel Sayısı
Adıyaman Üniversitesi	2006	240.196	24	8	18.715	937	551

B. Ekonomik Açıdan

2022 yılı Türkiye genelinde toplam tekstil ürünleri ihracatı 14,2 milyar dolar seviyesindeyken, afet bölgesindeki illerin ihracatı 5 milyar dolar seviyesinde olup 11 ilin toplam tekstil ürünleri ihracatındaki payı yüzde 35 düzeyindedir. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) sınıflandırmasına göre sektörel bazdaki ihracat incelendiğinde ürün ya da sektör özelinde toplam ihracattan aldıkları pay bakımından halı, hububat-bakliyat, meyve-sebze (yaş, kuru) ve mamulleri, tekstil ve hammaddeleri, deri mamulleri, çelik ve mobilya, kâğıt ve orman ürünleri ön plana çıkmaktadır.) (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan 2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu, 6 Mart 2023)

2022 yılı Türkiye genelinde toplam tekstil ürünleri ihracatı 14,2 milyar dolar seviyesindeyken, afet bölgesindeki illerin ihracatı 5 milyar dolar seviyesinde olup 11 ilin toplam tekstil ürünleri ihracatındaki payı yüzde 35 düzeyindedir. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) sınıflandırmasına göre sektörel bazdaki ihracat incelendiğinde ürün ya da sektör özelinde toplam ihracattan aldıkları pay bakımından halı, hububat-bakliyat, meyve-sebze (yaş, kuru) ve mamulleri, tekstil ve hammaddeleri, deri mamulleri, çelik ve mobilya, kâğıt ve orman ürünleri ön plana çıkmaktadır.) (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan 2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu, 6 Mart 2023)

Maliyetlerin artması: Afetlerin ardından, kent yeniden yapılanması ve insanların ihtiyaçlarının karşılanması için harcanan maliyetler artmaktadır. Ayrıca, afetin etkisi nedeniyle fiyatlar da artmaktadır. Bu durum, kentte enflasyon ve yüksek maliyetlerin oluşmasına neden olmaktadır.

Turizm sektörünün etkilenmesi: Afetler, eğer kent turizm bakımından önemli bir bölgedeyse, afet sonrası turizm faaliyetlerinin azalması, kentin ekonomik büyümesini olumsuz etkilemektedir.

Bütçe kaynaklarının değişmesi: Afetlerin ardından, kentlerin bütçe kaynakları afetin etkilerini azaltmak için yeniden düzenlenmelidir. Bu nedenle, kentin diğer alanlarının finansmanı azalabilir ve bu da kentin ekonomik yapısını etkileyebilir. Bütçe kaynaklarının değişmesi kentin faaliyetlerini, hizmetlerini ve altyapısını etkilemektedir. Bu nedenle, bir kentin bütçe kaynaklarının değişmesi, kentin gelecekteki bütçe planlama ve yönetimi sürecinde dikkate alınması gereken bir faktördür.

Adıyaman'ın ekonomik kalkınma ve kent planlama stratejisi bakımından yerel yönetim ile sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliğinin güçlendirilmesi ve ekonomik projelerin hayata geçirilmesi önemlidir. Buna yönelik finansman kaynaklarının yaratılmaya çalışılması vurgulanmıştır. Devlet bütçesi dâhil olmak üzere kamu, özel sektör ve yerel halk arasında güçlü bir iş birliğinin sağlanması elzemdir. Raporun bu bölümünde yerel ekonomiyi destekleyecek politikaların uygulanması ve kentin potansiyelinin en iyi şekilde değerlendirilmesi için çalışma gruplarının ekonomik açıdan yapmış oldukları değerlendirmelerin kent planlama perspektifinden Adıyaman'ın ekonomik potansiyelini artırmak ve kalkınma planlarını belirlemek için öneriler sunmaktadır.

[Hasarlar; sosyal sektörler (konut, eğitim, sağlık, istihdam, çevre), alt yapı sektörleri (içme suyu-kanalizasyon, belediye hizmetleri, enerji, ulaştırma, haberleşme) ve ekonomik sektörler (tarım, madencilik, imalat sanayi, turizm) ayrımlarında incelenmiştir.]

Öncelikli Sektörlerin Belirlenmesi

Adıyaman kentinin mevcut kaynakları ve endüstriyel altyapısı dikkate alınarak ekonomik potansiyeli ve öncelikli sektörler belirlenerek kalkınma planlarına girdi verilmesinin önemine dikkat çekilmiştir. Kentin yeniden ihyası için ekonomik kurgunun yerleşim bölgelerinin sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarına uygun altyapılar üzerine inşa edilmesi ile sosyal ve ekonomik entegrasyonun sağlanmasına önem verilmesi beklenmektedir. Özel

sektör girişimlerinin desteklenmesi ve ekonomik çeşitliliğin sağlanması ile kentin iş gücü piyasasının çeşitlendirilmesi ve istihdamın artırılması öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. İnşaat sektöründen başka alanlara sermaye aktarımı için teşvikler oluşturulması, yerel yönetimin kente yatırım çekecek projeler geliştirilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Bölgedeki İmalat Sanayi Firma Sayısı

İl	Büyük	Orta	Küçük	Mikro	Toplam
Adıyaman	4	13	96	1.817	1.930

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı-Girişimci Bilgi Sistemi

Bölgedeki OSB ve KSS Sayısı (2023)

İl	OSB Sayısı	KSS Sayısı
Adıyaman	4	5

Kaynak: OSBÜK

Finansman ve Kredi

Şehrin sürdürülebilirliğini ve iklim değişikliği ile mücadelesini desteklemek için uluslararası kurumlardan kredi ve finansman sağlanması bu fonların yeşil enerji projeleri, atık yönetimi sistemleri gibi sürdürülebilirlik projelerini desteklediği bilgisi- ne dikkat çekilmiştir.

Küçük Esnaf ve Ticaretin Desteklenmesi

Çarşı bölgesinde geleneksel imalatın canlandırılması ve çarşuyu içine alan kamusal ve sosyal donatı alanlarının oluşturulması önerilmiştir. Göçü engellemek adına küçük esnaf ve ticaretin desteklenmesinin ekonominin canlanmasına katkı sağladığı bilinmektedir. Bu destek, yerel ekonominin güçlenmesine ve yerel iş gücünün istihdam edilmesine katkı sağlamaktadır. Küçük esnaf ve ticaretin desteklenmesiyle yerel işletmelerin büyümesinin teşvik edilmesi, yerel ekonominin güçlenmesine ve kent içindeki döngünün artmasına yardımcı olmakta, bölgedeki işletmelerin rekabet gücünü artırarak ekonomik çeşitliliği arttırmaktadır.

Yeni işletmelerin açılması ve mevcut işletmelerin büyümesinin sağlanması ile yerel iş gücüne daha fazla istihdam fırsatı sunması önerilmektedir. Kü-

çük esnafın yerel halkı istihdam etmesi ile göçün azalmasına ve yerel nüfusun istihdam edilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

İllere Göre Toplam Firma Hasar Tutarları (Anket Derlemesi)

İl	Toplam (Milyon Dolar)	Toplam (Milyon TL)	Altyapı Hasarı	Bina Hasarı	Makine Hasarı	Stok Hasarı
Adıyaman	134	2.525	98	1.462	463	501,7

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2023)

İllere Göre Toplam Firma Hasar Tutarları (Tahmin)

İl	Toplam (Milyon Dolar)	Toplam (Milyon TL)	Altyapı Hasarı	Bina Hasarı	Makine Hasarı	Stok Hasarı
Adıyaman	372,4	7.023	320,1	4.043,8	1.202,0	1.457,4

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2023)

İstihdam ve Eğitim Programları

İnşaat ve sanayi sektöründe çalışacak teknik eleman ihtiyacının bölgeden sağlanması için eğitim programları ve iş olanaklarının oluşturulmasının, iş gücü kalitesini ve istihdamı artırıcı etkisine vurgu yapılmıştır. Böylelikle kentten göçün ekonomik sebeplerini azaltıcı bir potansiyel yaratılmasının mümkün olabileceği belirtilmiştir. Barınma sorunu çözüldükten sonra, çocuk, genç ve kadın bazında sosyal yaşantıyı güçlendirecek etkinliklerin ve mekanların oluşturulmasının önemine dikkat çekilmiştir.

Turizm Teşviki

Turistlerin konaklama, ulaşım, yeme-içme gibi ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri altyapının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Yeniden yapılanma süreçlerinde kentin ekonomik canlılığının yeniden kazandırılması için konut, ticaret ve turizm yapılarının birlikte planlandığı bir proje yönetim modelinin benimsenmesi öne çıkmaktadır. Otellerin, restoranların, turizm tesislerinin ve ulaşım ağlarının iyileştirilmesi ve birbirini besleyen bir ilişkide tasarlanması konusuna dikkat çekilmektedir. Yerel ürünlerin üretimi ve satışı için, kadınların, küçük esnafın ve ilgili kurumların bir araya gelerek, depremde zarar görmüş tarihi ve kültürel mirasın restorasyonu ve yeniden turizme kazandırılması için planların yapılması gerektiği ve bunun için Bakanlık ve UNESCO gibi uluslararası kuruluşlarla iş birliği içinde projeler üretilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Kentin turizm potansiyelinin etkili bir şekilde tanıtılması ve pazarlanması için iyi planlanmış tanıtım kampanyaları, dijital pazarlama stratejileri ve etkinlikler ile desteklenerek canlılık kazandırılması beklenmektedir.

Deprem Bölgesi Turist Sayıları

İl	Yabancı Turist Sayısı	Yerli Turist	Toplam	Türkiye'ye Oranı
Adiyaman	578	22.282	22.800	0.5 %

Kaynak: BİMTAŞ

İller İtibarıyla Konaklama İstatistikleri (2022)

İl	Tesis Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Adiyaman	9.632	175.087	184.719	16.019	260.134	276.153	1,66	1,49	3,15

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Aralık 2022.

Bölgedeki Turizm Tesislerinin Hasar Durumu

İl	Turizm İşletme Belgeli Tesisler Geceleme					Basit Konaklama Turizm İşletme Belgeli Tesisler				
	Yıkılan	Ağır Hasarlı	Orta Hasarlı	Az Hasarlı	Hasarsız	Yıkılan	Ağır hasarlı	Orta Hasarlı	Az Hasarlı	Hasarsız
Adiyaman	7	-	1	5	4	5	1	-	4	5

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

Tarım Desteği ve Projeler

Bölgenin tarım potansiyelinden daha iyi faydalanmasını sağlayacak teşvikler, destekler ve projeler ile yöresel yemeklerin ve geleneksel mutfak kültürünün tanıtıldığı, gastronomi turizminin teşvik edildiği öneriler getirilmiştir. Aynı zamanda tarımın modern teknolojilerle desteklenmesi, tarıma dayalı sanayiye odaklanılarak ekonomik

kalkınmaya destek verilmesine dikkat çekilmiştir. Yerel üretimin teşvik edilmesi, bölgenin tarım potansiyelinden daha iyi faydalanılmasını sağlayacağından ekonomik çeşitliliğin artması ve yerel kalkınmanın canlanması için önemsenmektedir.

C. Toplumsal Anlamda

Bölgeden göç edenlerin kısa, orta ve uzun vadede geri dönmelerini sağlayacak şekilde bir planlama yapılması önem arz etmektedir. Bölgenin özgün ve çok katmanlı demografik, toplumsal ve kültürel yapısının korunabilmesi için de nüfusun geri dönmesinin sağlanması gerekmektedir. (Kahramanmaraş Depremi Tespit ve Değerlendirme Raporu, Nisan 2023, Bimtaş)

(Deprem bölgesinden tahliye edilen kişiler ile kendi imkanlarıyla gittiği illerde valilik ve kaymakamlıklara başvurarak kayıt yaptıran kişilerin verilerine göre deprem bölgesinden 1 milyon 971 bin 589 kişi başka kente taşınmıştır. Kayıt yaptırmayanlar ile birlikte bu sayının 2 milyonu aştığı tahmin edilmektedir.(Kahramanmaraş Depremi Tespit ve Değerlendirme Raporu, Nisan 2023, Bimtaş)

Açık İletişim Kanalları Oluşturma

Vatandaşlar ve yetkililer arasında iletişim kanallarının açık tutulduğu, katılımcı süreçlerin yürütülmesinin beklendiği vurgulanmıştır. Planlama süreçlerine toplumun katılımını artırmak için açık ve şeffaf bir iletişim politikasının benimsenmesi ve toplumun beklentilerinin dikkate alındığı süreçler halinde yürütülmesinin önemine dikkat çekilmiştir. Özellikle mekansal kararların alınması sürecinde hak sahipliği, imar hakları gibi konular ve toplumun yaşam kalitesini artıracak çevresel düzenlemelerin ihtiyaç ve beklentiler ışığında karşılıklı diyalog ile yürütülen bir yapıda gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Toplumun sürece katılımının teşvik edildiği, beklenti ve endişelerin dikkate alındığı uygulamalara ihtiyacın olduğu belirtilmiştir.

Toplumsal uzlaşma, katılımcılık ve etkili yönetim ilkelerinin desteklenmesi ile kentin daha yaşanabilir, adil ve sürdürülebilir hale gelmesi ve toplumun refahının artırılması hedeflenmektedir.

Toplum Bağlarının Güçlendirilmesi

Toplumsal açıdan kentin yeniden ihyası için ortaya konan öneriler ekonomik dayanıklılığın sağlanması ile toplumsal ve sosyal dayanıklılık arasındaki bağlantının güçlendirilmesi arasındaki ilişkiye dikkat çekmiştir. Yerel ekonomiyi küçük esnafı destekleyerek canlandırmak aynı zamanda yerel halk ile arasında güçlü bağlar oluşturur. Genellikle müşterileriyle kişisel ilişkiler kuran yerel işletmeler toplum bağlarının güçlenmesine ve dayanışmanın artmasına yardımcı olurken, turizmin politikaları ile entegre bir yapıda planlanması durumunda kısa zamanda canlılık kazanmasına yardımcı olacaktır.

Toplumsal Bilinç ve Entegrasyon

Yaşanan büyük deprem felaketinin ardından bir kez daha afet bilincinin toplumda benimsenmesinin önemine dikkat çekilmiştir. Buradan hareketle afet bilincinin toplumun her kesimine yönelik kısa, orta ve uzun vadeli planlarla güçlendirilmesi gerekliliği, afet durumlarında hızlı ve etkili bir tepki verme kabiliyetini artırma ve toplumun dayanıklılığını ve direncini güçlendirme bakımından önemsenmektedir.

Kentte toplumsal dayanıklılığı arttırmak için kadınların, çocukların ve yaşlıların entegrasyonunu sağlayan sosyal projelerin geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu projeler, eğitimden iş olanaklarına kadar geniş bir yelpazede olabileceği gibi sosyal katılımı artırarak potansiyelleri tam anlamıyla ortaya çıkarmayı hedeflemektedir.

Kadınların ekonomik ve sosyal hayata daha etkin katılımı, toplumun genel refahını artırırken, çocukların eğitim ve gelişimine daha fazla fırsat sunar. Aynı şekilde, yaşlı bireylerin topluma entegrasyonu, bilgeliği ve deneyimlerinden genç nesillerin faydalanmasını sağlayarak toplumsal bir denge ve süreklilik oluşturur.

Bununla birlikte tarihi ve kültürel mirasın korunmasının ve turizme kazandırılmasının ekonomik canlılık yaratmasının yanında toplumun kimlik ve aidiyet duygusunun güçlendirilmesine yardımcı bir rolünün de olduğu belirtilmiştir.

Sivil Toplum Kuruluşları ve Üniversitelerin Katılımı

Kentin yeniden ihyasında yaşam kalitesini artırmayı önceliklendirmek, çevresel sürdürülebilirliği sağlamak ve ekonomik kalkınmayı desteklemek amacıyla gerçekleştirilen önemli bir süreçtir. Bu süreçte sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin katılımı, daha kapsamlı, akılcı, bilimsel, adil ve etkili çözümlerin ortaya çıkmasını sağlar. Sivil toplum kuruluşları, toplumun farklı kesimlerini temsil etmeleri bakımından oynadıkları önemli roller ile kent sakinlerinin ihtiyaçlarını, endişelerini ve önerilerini dile getirmekte ve bu süreçte toplumun sesi olmaktadır bu sebeple daha etkin katılımları için desteklenmeleri gerektiği vurgulanmıştır. Çeşitli disiplinlerden gelen akademisyenler ve araştırmacılar, kentin fiziki, ekonomik, toplumsal, sosyal, psikolojik açılardan yeniden inşası sürecinde ortaya çıkan karmaşık sorunları çözmek için bilimsel yöntemleri ve analitik yaklaşımları kullanmaları bakımından önemli bir paydaş olarak öne çıkmaktadır.

Sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin ortak akıl ilkesine dayalı olarak fikir alışverişinde bulunmaları, ortak hedefler belirlemeleri ve karar alma süreçlerine katılmaları ile çeşitli bakış açılarının bir araya getirilmesiyle daha kapsamlı ve sürdürülebilir çözümler üretilebileceği belirtilmiştir.

D. Yönetmelik Bakış

Kentin yeniden ihyası konusunda yönetmelik açıdan yaklaşan görüşlerin derlendiği bu bölümünde kentsel alanlarda sosyal direncin güçlendirilmesi ve yerel aktörler arasındaki iletişimin artırılması konusunda önerilere yer verilmektedir. Sosyal direnç, toplumun değişen koşullara uyum sağlama ve olumsuz etkilere karşı dayanıklılığını ifade ederken, yerel aktörler arasındaki etkili iletişim ise kentsel planlama süreçlerinin başarılı bir şekilde yürütülmesi için kritik öneme sahiptir.

Kentsel alanlarda sosyal direncin güçlendirilmesi ve yerel aktörler arasındaki iletişimin artırılması için önemli adımlar sunulmaktadır. Bu adımların uygulanması, kentin daha yaşanabilir, adil ve sürdürülebilir hale gelmesine katkı sağlayacaktır.

Hukuki ve Teknik Destek Araçlarının Kullanılması

Kentsel planlama süreçlerinde sosyal direncin güçlendirilmesi için hukuki ve teknik destek araçları kullanılmalıdır. Bu araçlar, mahalle düzeyindeki hafızanın korunması ve kentsel planlara tarım master planlarının eklenmesi gibi önlemleri içermelidir.

şeffaf ve Katılımcı Planlama Süreçleri

Planlama süreçleri şeffaf ve katılımcı olmalıdır. Bu, toplumun kararlara daha fazla katılımını sağ-
layacak ve yönetimde güvenilirliği artıracaktır.

Yerel Aktörler Arası İş Birliği

Merkezi yönetim, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kurumlar arasında iş birliği yapılarak kent yönetimi ve kalkınması için ortak stratejiler geliştirilmelidir. Bu iş birliği, kentsel dönüşüm projelerinin etkin bir şekilde yürütülmesini sağlayacaktır.

Yasal Çerçevenin Güçlendirilmesi

Çevre ve şehircilik Bakanlığı gibi ilgili kurumlarla iş birliği yapılarak çalışmaların yasal çerçevede yürütülmesi sağlanmalıdır. Bu, planlama süreçlerinin daha etkin bir şekilde denetlenmesini ve yönetilmesini sağlayacaktır.

Planlama ve Koordinasyon

Kentsel planlama süreçlerinde kısa, orta ve uzun vadeli eylem planları hazırlanmalıdır. Bu planlar, yerel yönetimlerin, devletin ve diğer paydaşların koordinasyonunu sağlayacak bir çerçeve oluşturmalıdır.

Katılımcı Yaklaşımın Benimsenmesi

Planlama sürecinde katılımcı bir yaklaşım benimsemeli ve tüm paydaşların görüşleri alınmalıdır. Bu, toplumun ihtiyaçlarına daha iyi cevap veren ve daha sürdürülebilir yeniden ihya projelerinin geliştirilmesini sağlayacaktır.

Adıyaman'ın
Geleceğine Yön
Veren Ortak Akıl:

**Bilim,
Yaratıcılık,
İnovasyon!**

Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi ve Afet Planlarının Oluşturulması

Son olarak, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve etkin bir afet planının oluşturulması önemlidir. Bu, kentlerin afetlere karşı daha hazırlıklı olmalarını sağlayacak ve sosyal direncin güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

E. Ekolojik Perspektifinden

Raporun bu bölümünde Adıyaman kentinde çevresel sürdürülebilirlik ve altyapı iyileştirmeleri üzerine odaklanılmaktadır. Kentin doğal kaynaklarının korunması ve çevresel olumsuz etkilerin azaltılması, kentin yaşanabilirliğini artırmak için önemli bir adımdır.

Altyapı İyileştirmeleri ve Çevresel Etkiler

Altyapı iyileştirmeleri yapılırken çevresel etkilerin dikkate alınması ve doğal kaynakların korunması için gerekli önlemler alınmasının önemine dikkat çekilmiştir. Kent içinde drenaj sistemlerinin iyileştirilmesi ve yeraltı su kaynaklarının korunması, çevresel sürdürülebilirlik için önemli adımlardır. Projeler oluşturulurken baraj gölü ve dere yatakları çevresindeki ekosistemin gözetilmesine dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Tarım Master Planı ve Ekolojik Denge

Tarım master planı oluşturulurken çevre dostu tarım uygulamaları teşvik edilmesi ve ekolojik dengenin gözetilmesi önemsenmektedir. Sulama planları ile su kaynaklarının etkili ve verimli kullanımının gelecekte sürdürülebilir tarım ve üretim için temel odak konularından birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yerel coğrafyaya özgü ürünle-

rin üretiminin desteklenmesi, satışı ve pazarlanmasına yönelik de dijital pazaryerleri aracılığı ile entegrasyonun ele alınmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Yeşil Alanların Korunması ve Artırılması

Kentin yeşil alanlarının korunması ve artırılması, yeşil koridorların oluşturulması ekolojik dengenin korunması kentin yaşanabilirliği yönünden önemlidir. Doğa ve kültür turizmi projelerinde koruma odaklı yaklaşımların benimsenmiş olması sürdürülebilir bir evre ve doğa turizmi odağı olması bakımından önem taşımaktadır.

Çevresel Etkilerin Değerlendirmesi ve Politikaların Benimsenmesi

Kentin yeniden ihyasına yönelik alınan planlama kararlarının çevresel etkilerinin değerlendirilmesi ve doğal kaynakların korunmasına öncelik verilmesinin önemi vurgulanmıştır. Doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir bir evre politikasının benimsenmesi sadece deprem kaynaklı değil yaşanabilecek iklim değişikliği kaynaklı diğer çevresel felaketslere karşı da kentin dirençli bir yapıya kavuşmasını sağlayacaktır.

Atık Yönetimi

Özellikle depremde yıkılan binaların kalıntılarının moloz döküm sahalalarına aktarımı ve bertarafı konusu evre ve halk sağlığı bakımından dikkat çekilen bir başka toplumsal konu başlığı olarak belirtilmiştir.

Atıkların düzenli bir Şekilde depolanması ve işlenmesi, tehlikeli maddelerin ayrıştırılması ve güvenli bir Şekilde imha edilmesi, su ve hava kirliliğini önleyici tedbirlerin alınması gibi adımların yer aldığı, moloz döküm alanlarının vresinin düzenli olarak temizlenmesi ve rehabilitasyon çalışmalarının yapılmasının önemine dikkat çekilmiştir.

Bu nlemler sayesinde, moloz döküm alanlarının çevreye ve halk sağlığına zarar vermesi engellenmesinin mümkün olduğu ve atıkların güvenli bir Şekilde bertaraf edilmesi ile mümkün olduğu belirtilmiştir. Bu süreçte yerel yönetimlerin etkin denetimi ve düzenlemelerin uygulanması da büyük önem taşımaktadır.

F. Kent Kimliği Açısından

Adıyaman'ın kültürel ve tarihi zenginlikleri korunmalı ve turizm potansiyeli artırılmalıdır.

Mahalle düzeyinde hafızanın korunması ve kentsel planlama sürecinde tarihi ve kültürel mirasın önemi vurgulanmalıdır.

Adıyaman'ın benzersiz kültürel ve tarihi kimliğinin korunması ve bu kimliğe uygun planlama ve tasarım kararlarının alınması gerekmektedir.

Kentin tarihi ve kültürel mirasının korunması, turizmin geliştirilmesi ve kent kimliğinin güçlendirilmesi için önemlidir.

Kentin özgün özellikleri ve karakteri korunmalı, yeni yapılaşmalarda bu özelliklere uygun tasarımlar tercih edilmelidir.

Adıyaman, Türkiye'nin önemli kültürel ve tarihi merkezlerinden biridir ve bu değerlerin korunması ve turizm potansiyelinin artırılması kent planlamasında öncelikli bir konudur. Raporun kent kimliği açısından neler yapılabileceği konusunun derlendiği bu bölümünde Adıyaman'ın benzersiz kültürel ve tarihi kimliğinin korunması, turizm alanlarının geliştirilmesi ve kent kimliğinin güçlendirilmesi için stratejik öneriler sunulmaktadır.

Turizm Potansiyeli ile Öne Çıkan Kimlik

Kentteki tarihi ve kültürel mirasın korunması, turizm alanlarının geliştirilmesi ve kentin turistik potansiyelinin artırılması için önemlidir. Tarih ve kültür mirasının korunması ve turizm odaklı projeler ile ulaşım ve konaklama konusundaki planlar ile entegre bir tasarımın kentin kimliğinde önemli bir vurgu yaratabileceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda, restorasyon çalışmalarına ağırlık verilmesi ve turistik cazibe merkezlerinin oluşturulması önerilmektedir. Ayrıca, yerel lezzetlerin tanıtıldığı gastronomi turizm rotalarının oluşturulması da potansiyeli artıracaktır.

Kültürel ve Tarihi Miras ile Öne Çıkan Kimlik

Adıyaman'ın mahalle düzeyindeki hafızasının korunması ve kentsel planlama sürecinde tarihi ve kültürel mirasın önemi vurgulanmalıdır. Bu, yeni yapılaşmalarda özgün özelliklerin korunmasını ve uygun tasarımların tercih edilmesini gerektirir. Aynı zamanda, Adıyaman'ın özgü kent dokusunun korunmasına özen gösterilmeli ve gençlere kentlerine ait aidiyet hissi aşılanmalıdır.

Aidiyet Hissinin Arttırılması

Adıyaman'ın genç nüfusuna, kente ait bir aidiyet duygusu kazandırılmalıdır. Bu, kentin özgü kent dokusunun korunmasına özel bir önem verilmesi ve gençlerin bu mirasa sahip çıkmalarının teşvik edilmesi gerektiği anlamına gelir. Bu önerilerin dayanak noktası olarak, Adıyaman'ın yeniden ihyası için bütünlüklü bir yaklaşım benimsenmeli ve farklı alanlardaki paydaşlar arasında iş birliği sağlanmalıdır.

Kültürel ve Tarihi Mirasın Korunması

Adıyaman'ın kentsel kimliği ve kültürel karakteri belirlenmeli ve korunmalıdır. Bu, tarihi ve geleneksel alanların özenle tasarlanması ve kentin özgün kimliğine katkı sağlanmasıyla mümkündür. Bu öneriler, Adıyaman'ın yeniden ihyası için çoklu perspektifleri içermekte ve bütünlüklü bir planlama sürecine odaklanmaktadır.

“NASIL YAPMALIYIZ” Sorusunun Öne Çıkardıkları

Adıyaman'ın yeniden ihyasına yönelik yapılan ortak akıl arama alıştayında katılımcılardan alınan geribildirimler ışığında hazırlanmış olan raporun “Nasıl Yapmalıyız?” sorusuna verilen cevaplardan hareketle derlenmiştir. Raporda, deprem sonrası Bakanlıkça ve Yerel Yönetimlerce hazırlanan istatistiklere de yer verilmiş, kentin yeniden ihyasına yönelik kısa, orta ve uzun vadeli çözüm önerilerinin neler olabileceği hakkında konusunda uzman çok paydaşlı katılımcı grubu ile bir yol haritası çıkartılması için değerlendirmeler yapılmıştır.

A. Mekana Dair

Disiplinler arası, çok paydaşlı katılımcı grubunun Adıyaman'ın yeniden ihyasına yönelik olarak “Ne yapmalıyız?” sorusuna ek olarak bir de “Nasıl yapmalıyız?” sorusuna kendi alanlarından verdikleri yanıtlardan ortaya çıkan mekansal açıdan yapılan değerlendirmelerin bir araya getirilmesi ile aşağdaki ana hatlar ortaya çıkmıştır. Mekan- sal açıdan getirilen önerilerin mevcut durumdaki geçici barınma koşullarının iyileştirilmesi ve en hızlı şekilde kalıcı barınma için hak sahipliği, imar durumu, kentsel mekan tasarımı, sosyal, ekono- mik, toplumsal, psikolojik, çevresel konularda çok boyutlu çözümlerin bir arada ivedilikle çözümüne yönelik bir aciliyet olduğu konusunda hem fikir olunmuştur.

Merkezi ve yerel yönetimler arasında iş birliği, bü- tuncül bir planlama ve stratejik kararlar alınarak atılan adımların uygulanmasıyla, kentin sürdürü- lebilirliği yaşam kalitesinin artırılması ana hedef- lerden olması gerektiği belirtilmiştir.

Kent Yeniden İhyası: Stratejik Yaklaşım

İmar Planı ve Koordinasyon

İmar planı ve notlarının tek elde toplanması ve bir koordinasyon merkezi kurularak farklı paydaşların katılımıyla bütüncül bir planlama sürecinin yürütülmesinin gerekliliği üzerinde durulmuştur. Yıkım sürecinde firma, ekip ve ekipman sayısının artırılması, sürecin takip ve denetiminin sağlanması ve hasarlı binaların yıkılması için ihale sayısının artırılması ve sürecin hızlandırılması için önemlidir. Planlama ve imar bilgilendirme mecralarının artırılması ve hızlandırılması ile şeffaf ve katılımcı süreçlerin işlerliği hızlandırılacaktır. Planlama sürecinin, bölgesel ölçekte ele alınması ve komşu şehirlerle işbirliğinin güçlendirilmesi şehirler arası etkileşim ve koordinasyonun artırılmasında etkili olmasını sağlayacaktır. Doğal kaynakların sürdürülebilirliği ve tansiyon, travma yönetiminin üzerinde durulmasının etkili olacağı görüşü paylaşılmıştır. Kentin yeniden yapılanması sürecinde, sit alanları ve tescilli yapılar öncelikli olarak ele alınmalıdır. Bu alanlar, şehrin tarihi ve kültürel mirasının korunması adına büyük öneme sahiptir. Koruma yaklaşımının benimsendiği planlarda restorasyon ve bakım için gerekli planlamalar gerçekleştirilmelidir. Yeni geliştirilecek turizm rotalarına bu tarihi odakların da dahil edilmesi ile kent içi ekonomik ve turizm hareketliliği artırılacaktır. Eski haklara dayalı tampon bölgeler oluşturularak, yeni gelişim alanı ile eski dokunun uyumlu bir şekilde bir araya gelmesi sağlanmalıdır.

Güçlü Yerel İlişkiler

Kentin yeniden ihyası sürecinde, yerel ofislerle güçlü ilişkilerin kurulması, merkezi ve yerel yönetimle işbirliği içinde kentlinin katılımının teşvik edildiği yerele özgü çözümlerin geliştirilmesi kentlinin beklentilerini daha hızlı anlamak ve sonuçlandırmak açısından önemlidir.

Kent Merkezinin Güçlendirilmesi

Kent merkezinin güçlendirilmesi, anıtsal yapıların da yer aldığı güçlü bir rotanın belirlenmesi ve kent merkezindeki altyapı ve hizmetlerin iyileştirilmesi kentin kültürel ve ekonomik yaşamını canlandırarak turizmi ve yerel ekonomiyi hareketlendirecek öncelikli eylemlerden birisi olarak belirlenmiştir. Kentin büyüme yönünün kuzeye doğru planlanması ve Atatürk ana hattına paralel olarak alternatif büyüme bölgelerinin oluşturulması önerilmektedir.

Merkezi ve Yerel Yönetim İşbirliği

Kentin yeniden ihyası için merkezi ve yerel yönetim ve sivil toplum arasındaki iş birliği, kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasını ve karar alma süreçlerinin hızlandırılmasını sağlayacaktır. Halka en yakın yerel temsil yeteneği mekanizması olarak kent konseyinin katılımcı süreçlerde rolünün öne çıkarılması halkla iletişimin güçlenmesi yönünden önemlidir. Mahalle temsilciliklerinin de etkin katılımı ve işbirliği ile sorun ve beklentilere çözüm üretme, potansiyelleri fırsata çevirme bakımından önemli hareket noktaları olarak öne çıkmaktadır.

Yeni turizm rotaları ve deneyim tasarımlarının geliştirilmesi ile kentin bir çok açıdan hızlı bir canlılık sürecine girecektir. Kale çevresinde izinsiz yapılaşma kontrol altına alınmalı ve kentteki ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirildiği bir merkez halinde planlanması, ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ile kent merkezinin güçlendirilmesinin mümkün olduğu belirtilmiştir.

Üniversite İş Birliği ve Eğitim

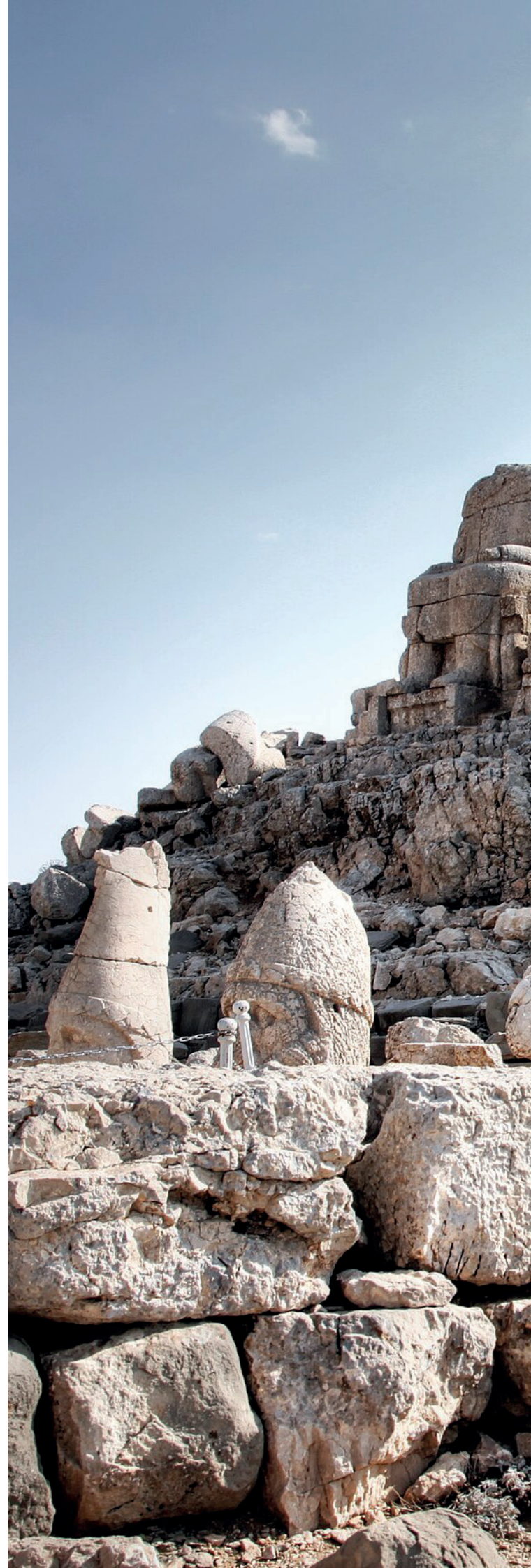
Üniversitelere ait bir veya birkaç birimin merkeze taşınması, kentin hem sosyal hem ekonomik açıdan hareketlenmesi için önemli bir adımdır. Nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi hem genç nüfusun yerelde istihdamına hem de kentin yeniden yapılandırılması sürecinde insan kaynağı ihtiyacına yanıt verecek bir çözüm olarak görölmektedir.

Sosyal Donatıların Geliştirilmesi

Parklar, spor alanları, kültürel ve sanatsal mekanlar gibi sosyal donatılar, kentin yaşam kalitesini artırarak sosyal etkileşimi ve toplumsal birliği güçlendirecektir. Bu aynı zamanda kentin yaşanabilirlik kriterleri yönünden kısa vadeli planlar içerisinde yer alması beklenen planlardandır.

Mekansal planlama sürecinde konut projeleri çevresinde sosyal donatılar, sanat, spor etkinlikleri, hobi bahçeleri gibi cazibe yaratıcı unsurların eklenerek sosyal, ekonomik ve psikolojik açıdan da yaşayan mahalleler haline dönüştürölmeleri önerilmektedir.

Kentsel tasarımın konutlar, ticaret merkezleri, donatı alanları ulaşım master planı ile birlikte daha erişilebilir bir kent planlamasına yönelik olarak gerçekleştirmesi önerilmektedir. Bununla birlikte toplumsal etkileşim, ahlaki değerler ve insan ilişkilerinin de göz önünde bulundurulduğu mekan tasarımının öne alınması önerilmektedir.

B. Ekonomik Açıdan

İstihdam alanları oluşturmak açısından lojistik hub oluşturulması ve çağrı merkezlerinin kurulmasının ekonomik çeşitlilik yaratacağı görüşü paylaşılmıştır. Üretim planlaması ve tekstil alanında markalaşmaya yönelmek kentin ekonomik gelişimi için önerilmekte ve bu alanlara destek, teşvik ve projelerin yönlendirilmesinin önemli bir gelişme sağlayacağı düşünülmektedir. Kale ve çevresindeki turizm potansiyelinin değerlendirilmesi ile ekonomik ve sosyal yeniden canlandırmanın sağlanması mümkün olabilecektir. Burada bir önceki bölümde yer alan plansız yapılaşmanın önüne geçilmesi konusuna yapılan vurgunun önemi öne çıkmaktadır.

Çarşı bölgesindeki geleneksel imalatın yeniden canlandırılmasının ekonomik canlılığın desteklenmesindeki önemine vurgu yapılmıştır. İnşaat sektöründen başka sektörlere sermaye aktarımını teşvik etmek adına politikaların geliştirilmesi ile finansman ihtiyacı olan sektörlere kaynak yaratılması mümkün olacaktır. Tarım master planının oluşturulması, tarım projeleri için devlet desteklerinin artırılarak, yenilikçi tarım yöntemleri, modern teknolojilere yer veren projelerin hayata geçirilmesi ile tarımsal faaliyetlerin canlanması, e-ticaret ve pazaryeri uygulamalarına entegrasyon ile satış kanallarının çeşitlenmesi mümkün olacaktır.

Yerel ekonomideki fahiş fiyat artışlarının önüne geçecek tedbirlerin alınması ile fiyat istikrarının sağlanması, adil ve eşitlikçi bir ekonomik sistemin yerleşmesi gerçekleşecektir.

Mikro finansman, makro sübvansiyon ve istihdam teşviklerinin sağlanması ve iş yeri sahiplerine destek verilerek yerel kalkınmanın desteklenebilecektir. Uluslararası kurumlarla işbirliği sağlanarak iklim değişikliğinin yaratmış olduğu sorunların çözümüne yönelik projelerin ve sürdür-

Tasarım kararlarında çocukların, gençlerin, kadınların bir arada rekreatif etkinliklerde bulunabilecekleri sosyal alanlara yer verilmesi kente duyulan aidiyet ve güven duygusunun yeniden güçlenmesini destekleyici bir etki yaratacaktır. Karar alıcılara ulaşabilirlik, kentlinin yaşamlarının yeniden ihyası sürecinde çok önemli bir mekanizmadır. Halkla iletişim kurulacak hareketli/sabit noktaların oluşturulması, internet ya da çağrı merkezi gibi iletişim kanallarının çeşitlendirilerek karşılıklı iletişimin güçlendirilmesini sağlamak sürecin karşılıklı daha sağlıklı işlemesine, toplumsal uyum ve dayanışmanın artmasına önemli katkı sağlayacaktır.

Yerel halkın ihtiyaçlarına ve taleplerine daha fazla önem verilmesi, toplumsal refahın artırılmasına ve kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesine yardımcı olacaktır.

rülebilir çevre ve yaşam alanlarının inşası için finansman sağlanması için adımlar atılması önerilmektedir.

Kentin ekonomisinde çeşitlilik gastronomi turizmi gibi turizm çeşitlerinin kentte geliştirilmesi, yerel ürün ve mutfak ürünlerinin üretimi, satışı ve tanıtımı, yerel zanaatın yaşatılması ve tanıtılması ile ekonomik çeşitliliğin artırılması ve canlanması sağlanabilecektir.

C. Toplumsal Anlamda

Özellikle deprem sonrası kentte sayısı artan engellilerin yaşama katılımları için etkin olabilecekleri aktif yaşam merkezlerinin planlanması ve ihyası, aynı zamanda engelsiz kent kavramının öne çıkarıldığı bir kentsel tasarımın tercih edilmesi yaşam kalitesinin iyileştirilmesi açısından etkili olacaktır.

Aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliğinin, kadın istihdamının, gençler ve dezavantajlı grupların desteklendiği ulusal ve uluslararası projelerin geliştirilmesi ile kapsayıcı bir kent modelinin gerçekleştirilmesi mümkün olabilecektir.

Bununla birlikte fizik mekanın iyileştirilmesi çabaları ile paralel özellikle çocuklara yönelik psikolojik destek ve iyileşme faaliyetlerinin artırılması yaşanan travmanın geleceklerinde bıraktığı izlerin kalıcılığının önünde bir çözüm olabilecektir. Bunun için gerek çocuklar gerekse yetişkinler için tiyatro, müzik, resim, dans vb gibi sanat dallarının düzenli organizasyonu ile bütünlük bir travma sonrası iyileşme planı yürütülmesi mümkün olabilecektir.

D. Yönetimsel Bakış

Kent yönetimi için bir tasarım mekanizması oluşturulmalı ve bu mekanizma, farklı disiplinlerden gelen uzmanların katılımıyla güçlendirilmelidir. İnterdisipliner çalışma grupları kurularak, şehir planlama, mimari, çevre, ulaşım ve sosyal alanlar gibi farklı alanlardaki uzmanların bir araya gelme-

si sağlanmalıdır. Bu gruplar, kentin ihtiyaçlarını analiz ederek yenilikçi çözümler üretebilir ve uygulanabilir projeler geliştirebilirler.

Devletle koordinasyon önemli olmakla birlikte, sivil toplum kuruluşlarının da katkıları hayati öneme sahiptir. Uzun vadeli sürdürülebilir çözümler üretmek için, sivil toplum kuruluşları merkezi ve yerel yönetim ile iş birliği içinde olmalıdır.

Şeffaf ve katılımcı bir yönetim yaklaşımı ile gerçekleştirilecek kent yönetimi, halkın sorunlarına duyarlı olmalı ve muhatap bulunabilirlik sağlamalıdır. İletişim kanalları açık tutularak vatandaşların taleplerine hızlı bir şekilde yanıt verilmelidir. Bilgilendirme ve yardım süreçlerine katılımı artırmak adına medya ve iletişim stratejileri güçlendirilmelidir.

Ulaşım master planı ile altyapı projelerinin bütüncül planlama ile entegre bir yapıda ve kısa ve orta vadede uygulamaya geçirilmek üzere aşamalandırılmalıdır. Mülkiyet ve deprem bölgesinde yeniden inşa mevzuatının değil hak sahipliği konusunda mevcut hakların korunduğu yönetim stratejilerinin geliştirilmesi beklenmektedir. Yerel yönetime ait mülkiyetler üzerinden sürdürülebilir projelerin planlara dahil edilebileceği belirtilmiştir. Hukuki ve teknik destek araçları kullanılarak yönetim süreçleri daha etkin hale getirilmelidir.

E. Ekoloji Perspektifinden

Doğal eşiklerin çerçevesinde çevre dostu projeler ve yeşil alanların kentin ekolojik dengesinin korunduğu master plan ile hareket edilmelidir. Altyapı geliştirmeleri sırasında çevresel etkilerin göz önünde bulundurulması ve doğal kaynakların korunması için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Ayrıca, tarım master planının oluşturulması sürecinde çevre dostu tarım uygulamalarının teşvik edilmesi ve ekolojik dengeye özen gösterilmesi önemlidir.

Turizm ve ekosistem dengesinin gözetildiği bir planlama anlayışı ile mekansal planlama, ekonomi, çevresel sürdürülebilirlik gibi konular dengeli bir biçimde birbirlerini destekleyecek şekilde

planlandığında etkili sonuçların alınması mümkün olmaktadır. Planlama sürecinde sürdürülebilir turizm ilkelerinin gözetilmesi ile doğal kaynakların korunması, yerel ekonominin desteklenmesi ve toplumsal kültürel değerlerin korunması mümkün olmaktadır. Ekolojik sürdürülebilirliğe yönelik tasarım projelerinin desteklenmesi sağlanmalıdır.

Sivilleşme ve doğal afet risklerine karşı tedbirlerin alındığı ve çevre koruma politikalarının uygulandığı bir yaklaşım ile imar faaliyetlerinin gerçekleşmesi sürdürülebilir bir kent tasarımı için en temel faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Planlarda drenaj sistemleri ve yeraltı sularının kullanımı gibi ekolojik faktörler göz önünde bulundurulmalıdır.

F. Kent Kimliği Bağlamında

Kentin benzersizliğinin korunması amacıyla turistik cazibe merkezleri oluşturulmalıdır. Hatay'dan Adıyaman'a turistik çekiciliğin kaydırılması için çaba sarf edilmeli ve kentin turizm potansiyeli ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtılmalıdır. Kentin tarihinden ilham alınarak mimari envanter çalışmaları yapılmalı ve restorasyon çalışmalarına odaklanılmalıdır. Bu sayede, kentin tarihi dokusu korunarak turizm için çekici mekanlar oluşturulması mümkün olacaktır. Yerel lezzetlerin tanıtılması ve şehir kimliğine entegre edilmesi, turizm için çekicilik oluşturacaktır. Mahalle düzeyinde hafızanın korunması ve kentsel planlama sürecinde tarihi ve kültürel mirasın önemi vurgulanmalıdır.

Kent meydanlarında erişilebilirlik, sosyalleşme ve ticari unsurların gözetilerek kültürel birlikteliğin sağlanması önemlidir. Şehrin merkezlerinin birbirine bağlanarak kültürel devamlılığın güçlendirilmesi de kentin kimliğini yansıtacak şekilde planlanmalıdır.

Türkiye Tasarım Vakfı

Beylerbeyi Mahallesi, Beylerbeyi Çamlıca Cd.

No: 82/1 34676 Üsküdar, İstanbul

Kuzguncuk Mahallesi, Kuzguncuk Çarşısı Cd.

No: 9-11/2 34674 Üsküdar, İstanbul

+90 216 495 08 88

info@turkiyetasarimvakfi.com

www.turkiyetasarimvakfi.com